

2024

M19

संच क्र.

A

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य अध्ययन - III

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

508477

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 150

एकूण गुण : 150

सूचना

- (1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 150 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.
 - (2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात न विसरता बॉलपेनने लिहावा.
परीक्षा-क्रमांक									

केंद्राची संकेताक्षरे

शेवटचा अंक
- (3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.
 - (4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तर-क्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्न-क्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.
 - (ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.
 - (5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.
 - (6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.
 - (7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच “उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता 25% किंवा 1/4 एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/कमी करण्यात येतील.”

ताकीद

ह्या प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षा कक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. स्पर्धा परीक्षा घेण्यासाठी, प्राधिकृत केलेली, नेमलेली किंवा कर्तव्ये सोपविलेली कोणतीही व्यक्ती, प्रश्नपुस्तिका उघडण्यासाठी व वितरित करण्यासाठी निश्चित केलेल्या वेळेपूर्वी अशी प्रश्नपुस्तिका किंवा तिचा कोणताही भाग किंवा तिची प्रत उघडणार नाही, फोडणार नाही किंवा ताब्यात घेणार नाही किंवा पाहणार नाही किंवा सोडविणार नाही किंवा सोडविण्यास सहाय्य करणार नाही; असे केल्यास “महाराष्ट्र स्पर्धा परीक्षा (अनुचित मार्गास प्रतिबंध) अधिनियम-2024” मधील तरतुदीनुसार सदर व्यक्ती तीन वर्षांपेक्षा कमी नसेल परंतु, जी पाच वर्षांपर्यंत वाढविता येईल इतक्या मुदतीची कारावासाची शिक्षा आणि दहा लाख रुपयांपर्यंतच्या द्रव्यदंडास पात्र होईल. तसेच ह्या प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. पंडित दीन दयाल उपाध्याय ग्रामीण कौशल्य योजनेमध्ये अंतर्भूत ग्रामीण युवकांचा वयोगट कोणता आहे ?

- (1) 20 – 35
- (2) 25 – 45
- (3) 18 – 55
- (4) 15 – 35

Which age group of rural youth covered under Pandit Deen Dayal Upadhyaya Grameen Kaushalya Yojana ?

- (1) 20 – 35
- (2) 25 – 45
- (3) 18 – 55
- (4) 15 – 35

2. मानवी विकास सूचकांचे खालीलपैकी कोणते घटक निर्देशांक आहे/आहेत ?

- a. आयुर्मान
 - b. शिक्षण
 - c. दरडोई उत्पन्न
- (1) फक्त b
 - (2) फक्त a
 - (3) a, b आणि c
 - (4) a आणि b

Which of the following is/are the component indicator(s) of the Human Development Index ?

- a. Life expectancy
 - b. Education
 - c. Per capita income
- (1) Only b
 - (2) Only a
 - (3) a, b and c
 - (4) a and b

3. स्तंभ – I मधील आय.आय.टी. स्तंभ – II मधील त्यांच्या स्थापनेच्या वर्षानुसार जोड्या जुळवा.

स्तंभ – I		स्तंभ – II	
a.	आय.आय.टी. हैद्राबाद	i.	2009
b.	आय.आय.टी. तीरुपती	ii.	2008
c.	आय.आय.टी. धारवाड	iii.	2016
d.	आय.आय.टी. इंदोर	iv.	2015
	a	b	c
(1)	iii	ii	iv
(2)	ii	iv	iii
(3)	i	ii	iv
(4)	iv	ii	iii

Match IITs Column – I with their year of setup of Column – II.

Column – I		Column – II	
a.	IIT Hyderabad	i.	2009
b.	IIT Tirupati	ii.	2008
c.	IIT Dharwad	iii.	2016
d.	IIT Indore	iv.	2015
	a	b	c
(1)	iii	ii	iv
(2)	ii	iv	iii
(3)	i	ii	iv
(4)	iv	ii	iii

4. प्रधानमंत्री स्वास्थ्य सुरक्षा योजना अंतर्गत 2024 ते 2026 पर्यंत किती ए.आय.आय.एम.एस. (AIIMS) स्थापन करणे अपेक्षित आहे ?

- (1) 06
- (2) 05
- (3) 04
- (4) 03

How many AIIMS are expected to establish under Pradhan Mantri Swasthya Suraksha Yojana (PMSSY) in the period of 2024 to 2026 ?

- (1) 06
- (2) 05
- (3) 04
- (4) 03

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

5. मुख्यमंत्री युवा कार्ये प्रशिक्षण योजने अंतर्गत प्रशिक्षणार्थी यांना त्यांच्या शैक्षणिक अर्हतेप्रमाणे प्रति महा विद्यावेतन प्राप्त होते. त्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

- a. बारावी पास असणाऱ्याला रु. 6,000/-
- b. आय.टी.आय./पदवीका असणाऱ्याला रु. 8,000/-
- c. पदवीधर/पदव्युत्तर असणाऱ्याला रु. 10,000/-
- d. डॉक्टरसाठी रु. 11,000/-

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

- (1) a आणि c (2) c आणि d (3) फक्त b (4) फक्त d

Under the Chief Minister's Youth Work Training Scheme, trainees receive per month stipend as per their education qualification. In this context, consider the following statements.

- a. Rs. 6,000/- for those who are 12th pass
- b. Rs. 8,000/- for those who are ITI/Diploma
- c. Rs. 10,000/- for those who are graduate/post graduate
- d. Rs. 11,000/- for those who are Doctor

Which of the above statement(s) is/are incorrect ?

- (1) a and c (2) c and d (3) Only b (4) Only d

6. प्राथमिक आरोग्य केंद्राबाबत खालीलपैकी कोणती/कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- a. भोर समितीने प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठीची संकल्पना दिली आहे.
- b. प्राथमिक आरोग्य केंद्रासाठीच्या भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांमध्ये 2012 मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे.
- c. ग्रामीण भागातील 40 हजार लोकसंख्यासाठी एक प्राथमिक आरोग्य केंद्र आहे.

- (1) फक्त a (2) a आणि b (3) a, b आणि c (4) a आणि c

Which of the following statements is/are true in case of Primary Health Centre ?

- a. The Bhole Committee gave the concept of Primary Health Centre.
- b. Indian Public Health Standards for Primary Health Centres has been revised in 2012.
- c. One Primary Health Centre covers 40,000 population for rural areas.

- (1) Only a (2) a and b (3) a, b and c (4) a and c

7. राष्ट्रीय शहरी आरोग्य अभियान (NUHM) ची खालीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये आहेत ?
- शहरी गरीब आणि इतर संवेदनशील घटकांच्या विविध आरोग्य सेवा गरजा पूर्ण करण्यासाठी शहर-आधारित आरोग्य सेवा प्रणालीची आवश्यकता पूर्ण करणे.
 - झपाट्याने वाढणाऱ्या शहरी लोकसंख्येच्या आरोग्याशी संबंधित आव्हानांना तोंड देण्यासाठी संस्थात्मक यंत्रणा आणि व्यवस्थापन प्रणाली विकसित करणे.
 - आरोग्य उपक्रमांचे नियोजन, अंमलबजावणी आणि देखरेख यामध्ये अधिक सक्रिय सहभागासाठी समुदाय आणि स्थानिक संस्थांसोबत भागीदारी करणे.
 - शहरी गरीबांना अत्यावश्यक प्राथमिक आरोग्य सेवा पुरविण्यासाठी संसाधनांची उपलब्धता करून देणे.
- (1) a, c
(2) b, c
(3) b, c, d
(4) a, b, c, d

Which of the following objectives of the National Urban Health Mission ?

- To meet the need of city-specific health care system to meet the diverse health care needs of the urban poor and other vulnerable groups.
 - To develop institutional mechanisms and management systems to address the health-related challenges of the rapidly growing urban population.
 - To partner with communities and local organizations for more active participation in planning, implementation and monitoring of health initiatives.
 - To make availability of resources to provide essential primary health care to the urban poor.
- (1) a, c
(2) b, c
(3) b, c, d
(4) a, b, c, d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

8. FIT इंडिया चळवळी बाबत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- a. फिटनेस हा आपल्या दैनंदिन जीवनाचा अविभाज्य भाग बनविण्याच्या उद्देशाने माननीय पंतप्रधानांनी 29 ऑगस्ट 2019 रोजी फीट इंडिया चळवळ सुरू केली.
- b. फिटनेसला सुलभ, मजेदार आणि विनामुल्ये म्हणून प्रोत्साहन देण्यासाठी, माहितीची देवाण घेवाण करण्यासाठी, जागरूकता आणण्यासाठी आणि वैयक्तिक फिटनेस कथा शेअर करण्यासाठी भारतातील नागरीकांना एक व्यासपीठ तयार करणे.
- c. लक्ष केंद्रित मोहिमाद्वारे फिटनेस आणि विविध शारीरिक क्रिया बद्दल जागरूकता पसरवणे.
- d. स्वदेशी, खेळांना प्रोत्साहन देणे, फिटनेस प्रत्येक शाळा, महाविद्यालय/विद्यापीठ, पंचायत/गाव इत्यादी पर्यंत पोहोचवणे.

- (1) b, c
- (2) a, c, d
- (3) a, b, c, d
- (4) c, d

Which of the following statement(s) is/are correct regarding FIT India Movement ?

- a. FIT India Movement was launched on 29th August 2019 by Honourable Prime Minister with a view to make fitness an integral part of our daily lives.
- b. To promote fitness as easy, fun and free, to create a platform for citizens of India to share information, creating awareness and encourage sharing of personal fitness stories.
- c. To sensitize on fitness and various physical activities through focused campaigns.
- d. To encourage indigenous sport, to make fitness reach every School, College/ University, Panchayat/Village, etc.

- (1) b, c
- (2) a, c, d
- (3) a, b, c, d
- (4) c, d

9. जागतिक आरोग्य संघटने (WHO) संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीची आहे/आहेत ?
- 1946 मध्ये स्थापित जागतिक आरोग्य संघटना ही जागतिक आरोग्य आणि सुरक्षिततेसाठी समर्पित संयुक्त राष्ट्रांची संस्था आहे.
 - आरोग्याला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि असुरक्षितांची सेवा करण्यासाठी ही संघटना राष्ट्र, भागीदार आणि समुदायांना जोडते.
 - जागतिक आरोग्य संघटनेचे मुख्य कार्यालय जिनेव्हा, स्वीट्झरलँड येथे आहे. जागतिक आरोग्य संघटनेचे 07 प्रदेशांमध्ये गटबद्ध केलेले 190 सदस्य देशांद्वारे शासीत आहे.
 - आरोग्याला प्रोत्साहन देण्यासाठी, सार्वत्रिक आरोग्य सुविधांचा विस्तार करण्यासाठी आणि आपत्कालीन परिस्थितीत प्रतिसाद देण्यासाठी जागतिक स्तरावर कार्ये करते.
- (1) फक्त a (2) a, c (3) b, c (4) b, d

Which of the following statement(s) is/are incorrect about WHO ?

- Founded in 1946, the World Health Organization (WHO) is the United Nations Agency dedicated to global health and safety.
 - This organization connect nations, partners and people to promote health and serving the vulnerable.
 - The WHO is headquartered in Geneva, Switzerland. The WHO is governed by 190 member countries grouped into 07 regions.
 - The WHO works globally to promote health, expand universal health coverage and respond to emergencies.
- (1) Only a (2) a, c (3) b, c (4) b, d

10. खालीलपैकी कोणत्या संस्थेचे 1940 मध्ये “फॅमिली प्लॅनिंग सोसायटी” मध्ये रूपांतर करण्यात आले होते ?
- बर्थ कंट्रोल वर्ल्ड वाईड
 - दि हेल्थ सर्व्हे अँड डेव्हलपमेन्ट कमिटी
 - सोसायटी फॉर दी स्टडी अँड प्रोमोशन ऑफ फॅमिली हायजीन
 - बर्थ कंट्रोल नेशन वाईड

Which of the following institution was converted into “Family Planning Society” in the year 1940 ?

- Birth control world wide
- The health survey and development committee
- Society for the study and promotion of family hygiene
- Birth control nation wide

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

11. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
- विद्यापीठ अनुदान आयोगाची स्थापना 28 डिसेंबर 1953 रोजी करण्यात आली.
 - विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा मुख्य उद्देश हा देशातील विद्यापीठ स्तरावरील शिक्षणाचा दर्जा उंचावणे व समन्वय साधणे हा आहे.
 - भारतात उच्च शिक्षणास दिशा देणे, आर्थिक मदत करणे, गुणवत्तेचे मापदंड प्रस्थापित करणे हे काम विद्यापीठ अनुदान आयोग करते.

(1) फक्त c (2) a आणि c (3) फक्त b (4) a, b आणि c

Which of the following statement(s) regarding University Grants Commission is/are correct ?

- The University Grants Commission was established on 28th December, 1953.
- The main objective of the University Grants Commission is to improve and coordinate the quality of education at the university level in the country.
- The University Grants Commission is responsible for giving direction, providing financial support and establishing quality standards for Higher Education in India.

(1) Only c (2) a and c (3) Only b (4) a, b and c

12. a. राष्ट्रीय व्यावसायिक प्रशिक्षण मंडळ (NCTVT) कामगारांना व्यावसायिक कौशल्याचे प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थांचे नियमन करते.
- b. औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचे (ITI) नियमन राष्ट्रीय व्यावसायिक प्रशिक्षण मंडळ करते.
- c. पॉलिटेक्निकचे नियमन राष्ट्रीय व्यावसायिक प्रशिक्षण मंडळामार्फत केले जाते.
- d. IIM ही संस्था आरोग्य क्षेत्रातील प्रशिक्षण देण्याच्या उद्देशाने निर्मिती झालेली आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

(1) फक्त c (2) फक्त a (3) फक्त d (4) b आणि d

- The National Council for Training in Vocational Trade (NCTVT) regulates institutions that provide vocational skills training to workers.
- Industrial Training Institutes (ITI) are regulated by the National Council for Training in Vocational Trade.
- Polytechnics are regulated by the National Council for Training in Vocational Trade.
- Indian Institute of Management (IIM) established for providing health education training.

Which of the above statements is/are incorrect ?

(1) Only c (2) Only a (3) Only d (4) b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

13. भारत सरकारने डॉ. के. राधाकृष्णन, अध्यक्ष, स्थायी समिती, आय.आय.टी. परिषद यांच्या अध्यक्षतेखाली एक उच्चस्तरीय समिती खालीलपैकी कशासाठी स्थापन केली आहे ?

- (1) 23 पिकांच्या किमान आधारभूत किमतीसाठी
- (2) कौशल्य विकास
- (3) उच्च शिक्षण संस्थांच्या मूल्यांकन आणि मानांकनास बळकट करणे आणि राष्ट्रीय प्रत्यायन (मानांकन) परिषदेसाठी पथ नकाशा तयार करणे
- (4) पंचायत राज संस्थांना बळकट करणे

For which of the following the Government of India constituted a High Level Committee under the Chairmanship of Dr. K. Radhakrishnan, Chairperson, Standing Committee of IIT Council ?

- (1) Minimum support price of 23 crops
- (2) Skill development
- (3) Strengthening Assessment and Accreditation of Higher Education Institutions and preparing a road map for National Accreditation Council
- (4) Strengthening Panchayat Raj Institutions

14. खालीलपैकी कोणते संघटनात्मक संस्कृतीचे परिमाण (अंग) नाही ?

- (1) अनुरूपता
- (2) जबाबदारी आणि बक्षिसे
- (3) समर्थन आणि नेतृत्व
- (4) वेळ आधारित मोबदला पॅकेज

Which of the following is not a dimension of organisational culture ?

- (1) Conformity
- (2) Responsibility and rewards
- (3) Support and leadership
- (4) Time based compensation package

15. प्रशिक्षण महासंचालनालय आणि कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालय द्वारा चालविल्या जाणाऱ्या प्रमुख संस्थांपैकी राष्ट्रीय कौशल्य प्रशिक्षण संस्था ही एक आहे. प्रारंभी तिची उभारणी रोजगार आणि प्रशिक्षण महासंचालनालय आणि कामगार मंत्रालयाने कोणत्या वर्षी केली ?

- (1) 1963
- (2) 1978
- (3) 2014
- (4) 2020

National Skill Training Institute is one of the premier institute run by Directorate General of Training and Ministry of Skill Development and Entrepreneurship. In which year, it was initially set up by the Directorate General of Employment and Training and Ministry of Labour ?

- (1) 1963
- (2) 1978
- (3) 2014
- (4) 2020

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

16. a. ग्रामीण भागाच्या सर्वांगीण विकासासाठी मनरेगा आणि इतर विविध विभागांची सांगड घालून ग्रामीण कुटुंबांना सक्षम करणाऱ्या योजनेला सुविधा संपन्न कुटुंब मिशन असे म्हणतात.
- b. सुविधा संपन्न कुटुंब मिशन योजने अंतर्गत दत्तक घ्यावयाच्या गावांना नंदादीप गावे व तालुक्यांना नंदादीप तालुके संबोधण्यात येते.
- c. पूणे जिल्ह्यातील हवेली तालुक्यातील आंबेगांव बु. येथे साकारण्यात येणाऱ्या शिवसृष्टी प्रकल्पास 200 कोटी रुपयांचा निधि देण्यात आला आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

- (1) फक्त b (2) फक्त a (3) a आणि b (4) फक्त c

- a. The scheme, which empowers rural families by combining MNREGA and various other departments for holistic development of rural areas, is called Suvidha Sampanna Kutumb Mission.
- b. The villages to be adopted under the Suvidha Sampanna Kutumb Mission Scheme are called Nandadeep villages and the talukas are called Nandadeep talukas.
- c. Grant of Rs. 200 crore has been provided for establishing Shivsristi Project in Ambegaon, Tal. Haveli district Pune.

Which of the above statement(s) is/are incorrect ?

- (1) Only b (2) Only a (3) a and b (4) Only c

17. खालील विधानापैकी कोणते चुकीचे आहे ?

- a. जागतिक आरोग्य संघटना दक्षिण पूर्व आशिया प्रदेशात जेथे जगातील क्षयरोगाचा 43% भार आहे, तेथील क्षयरोगाचे निर्मूलन करण्याच्या (END – TB) वचनबद्धतेवर भर देत आहे.
- b. गांधीनगर, गुजरात येथे 17 आणि 18 ऑगस्ट, 2023 या कालावधीत जागतिक आरोग्य संघटनेची पहिली शिखर बैठक संपन्न झाली. तिची मध्यवर्ती कल्पना 'पारंपरिक औषधी' ही होती.
- c. जागतिक आरोग्य संघटनेची दक्षिण पूर्व आशिया प्रदेशातील सर्व सात सदस्य राष्ट्रात कार्यालये आहेत.

- (1) फक्त a (2) फक्त b (3) a आणि b (4) फक्त c

Which of the following statements is incorrect ?

- a. WHO focuses on its commitment to end the tuberculosis (END-TB) in the South East Asia Region having 43% burden of TB incidence in the world.
- b. The First WHO Global Summit was held at Gandhinagar, Gujarat w.e.f. 17th and 18th August, 2023. The theme was 'Traditional Medicine'.
- c. WHO has offices in all seven member countries in South East Asia Region.

- (1) Only a (2) Only b (3) a and b (4) Only c

18. सामुदायिक विकास आणि विस्तार सेवेच्या प्रगतीचे मूल्यांकन करण्यासाठी सध्याच्या पंचायती राज संस्थांच्या स्थापनेची शिफारस सर्वप्रथम _____ मध्ये सामुदायिक विकास मंत्रालयाने नियुक्त केलेल्या समितीने केली होती.

(1) 1917 (2) 1957 (3) 1958 (4) 1955

The establishment of present Panchayati Raj Institutions was first recommended in _____ by a Committee appointed by Ministry of Community Development to evaluate progress of community development and extension service.

(1) 1917 (2) 1957 (3) 1958 (4) 1955

19. स्त्रियांचा कामातील सहभाग वाढविण्यासाठी मनरेगामधील (MGNREGS) खालीलपैकी कोणती/कोणते बंधनकारक वैशिष्ट्य/वैशिष्ट्ये आहे/आहेत ?

- a. 33% स्त्रियांचा सहभाग बंधनकारक आहे
- b. स्त्री-पुरुषांना समान वेतन
- c. स्त्रियांसाठी सोयीस्कर कामाची निर्मिती करणे
- d. घरापासून 15 कि.मी. अंतरावर काम उपलब्ध करून देणे

(1) फक्त a (2) फक्त c (3) a, b आणि c (4) a, b आणि d

Which of the following is/are mandatory features of MGNREGS which would facilitate women participation in work ?

- a. 33% participation of women is mandatory
- b. Equal wages for men and women
- c. Creation of work convenient to women
- d. Work to be provided within 15 km from home

(1) Only a (2) Only c (3) a, b and c (4) a, b and d

20. 73 वीं संविधान दुरुस्ती कायदा, 1992 हा पंचायत राजला कोणत्या/कोणते प्रकार/प्रकारे बळकट करतो/करते ?

- a. त्रिस्तरीय प्रणाली प्रदान करून
- b. पाच वर्षातून नियमितपणे पंचायत निवडणूका घेऊन
- c. अनुसूचित जाती, जमाती व महिलांना आरक्षण देऊन

(1) फक्त a (2) फक्त b (3) a आणि b (4) a, b आणि c

In which way/s, the 73rd Constitutional Amendment Act, 1992 empowers Panchayat Raj ?

- a. By providing three-tier system
- b. By holding panchayat elections regularly every five yrs.
- c. By providing reservation for scheduled castes, tribes and women

(1) Only a (2) Only b (3) a and b (4) a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

21. आरोग्य सेवा महासंचालनालयाच्या नियोजन आणि विकास विभागात _____ ची निर्मिती एप्रिल 1952 मध्ये झाली.

- (1) महिला बाल कक्ष
- (2) कुटुंब नियोजन कक्ष
- (3) महिला विकास कक्ष
- (4) कुटुंब कल्याण कक्ष

Creation of _____ in the Planning and Development Section of the Directorate General of Health Services was held in April 1952.

- (1) Women child cell
- (2) Family planning cell
- (3) Women development cell
- (4) Family welfare cell

22. स्थूल (crude) जन्म प्रमाण = $\frac{B}{P} \times K$ या समीकरणात 'B' म्हणजे _____ होय.

- (1) एकूण लोकसंख्या
- (2) वर्षाच्या मध्यापर्यंतची एकूण लोकसंख्या
- (3) B = 1000
- (4) संपूर्ण वर्षातील एकूण जीवित जन्म (live birth)

In the equation of Crude Birth Rate = $\frac{B}{P} \times K$, 'B' stands for

- (1) Total population
- (2) Total population in the middle of that year
- (3) B = 1000
- (4) Total number of live births during a year

23. लोकसंख्येच्या अभ्यासामध्ये, व्यक्तीचा जगातील प्रवेश म्हणजे 'जन्म' आणि व्यक्तीचे जगातून निर्गमन म्हणजे 'मृत्यु' ह्यास _____ म्हणतात.

(1) महत्त्वपूर्ण घटना	(2) महत्त्वपूर्ण नोंदी
(3) महत्त्वपूर्ण अवयव	(4) महत्त्वपूर्ण संकेत

A person's entry into the world means 'birth' and departure from world means 'death' are considered to be _____ in population studies.

(1) Vital events	(2) Vital records
(3) Vital organs	(4) Vital signs

24. भारतीय व्यवस्थापन संस्था ह्या _____ च्या स्वायत्त संस्था आहेत.

- (1) व्यवस्थापन शिक्षण आणि संशोधन
- (2) वित्तीय आणि प्रशिक्षण
- (3) प्रशिक्षण आणि संशोधन
- (4) व्यवस्थापन कौशल्ये आणि प्रशिक्षण

The Indian Institutes of Management (IIM) are autonomous institutes of

- (1) Management Education and Research
- (2) Finance and Training
- (3) Training and Research
- (4) Managerial Skills and Training

25. खालीलपैकी कोणती देशातील पहिली मॅनेजमेंट इन्स्टिट्यूट आहे/आहेत ?

- a. आय. आय. एम. नागपूर
- b. आय. आय. एम. इंदोर
- c. आय. आय. एम. कलकत्ता
- d. आय. आय. एम. बेंगलोर

- (1) फक्त b
- (2) फक्त c
- (3) a आणि b
- (4) a, b आणि d

Which of the following is/are the first management institute in the country ?

- a. IIM Nagpur
- b. IIM Indore
- c. IIM Calcutta
- d. IIM Bangalore

- (1) Only b
- (2) Only c
- (3) a and b
- (4) a, b and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

26. म. गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना (म.गां.रा.ग्रा.रो.ह.यो.) अंतर्गत वैयक्तिक कामांचा लाभ देताना खालील कोणत्या प्रवर्गातील कुटुंबांना प्राधान्य दिले जाते ?
- अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, भटक्या जमाती, अधिसूचित जमाती
 - दारिद्र्य रेषेखालील इतर कुटुंबे
 - महिला कुटुंब प्रमुख असलेली कुटुंबे
 - शारीरिक दृष्ट्या अपंग कुटुंब प्रमुख असलेली कुटुंबे, जमीन सुधारणांचे लाभार्थी
- (1) a, c (2) c, d (3) a, b, c, d (4) b, c, d

Which of the following categories of families are given priority while providing benefits of individual works under Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme (MGNREGS) ?

- Scheduled castes, scheduled tribes, nomadic tribes, notified tribes
 - Other families below poverty line
 - Female headed families
 - Physically disabled headed families, beneficiaries of land reforms
- (1) a, c (2) c, d (3) a, b, c, d (4) b, c, d

27. संसद आदर्श ग्राम योजना बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?
- संसद आदर्श ग्राम योजना 11 ऑक्टोबर 2013 रोजी सुरू करण्यात आली.
 - संसद आदर्श ग्राम योजने अंतर्गत, प्रत्येक संसद सदस्य ग्राम पंचायत दत्तक घेतो आणि मूलभूत सुविधांसोबत सामाजिक विकासावर भर देताना तिच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी मार्गदर्शन करतो.
 - चांगल्या मूलभूत सुविधा, उच्च उत्पादकता, प्रगत मानवी विकास, उपजीविकेच्या चांगल्या सोयी पोहचविण्याचे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.
 - स्थानिक पातळीवर विकासाचे मॉडेल आणि प्रभावी स्थानिक प्रशासन तयार करणे हे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.
- (1) फक्त a (2) b, c (3) c, d (4) फक्त d

Which of the following statement(s) is/are incorrect regarding the Sansad Adarsh Gram Yojana ?

- The Sansad Adarsh Gram Yojana was launched on 11 October 2013.
 - Under the Sansad Adarsh Gram Yojana, each member of parliament adopts a Gram Panchayat and guides for its overall progress, focusing on social development along with basic infrastructure.
 - The Scheme aims to provide good infrastructure, high productivity, advanced human development and better livelihood opportunities.
 - The objective of the Scheme is to create a model of development at local level and effective local governance.
- (1) Only a (2) b, c (3) c, d (4) Only d

28. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीची आहे/आहेत ?

- महाराष्ट्र शासनाने म. ज्योतीराव फुले जन आरोग्य योजना (पूर्वीची राजीव गांधी जीवनदायी आरोग्य योजना) 2 जुलै 2012 पासून प्रायोगिक तत्वावर सहा जिल्ह्यांमध्ये सुरू केली.
- आयुषमान भारत-प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना 23 सप्टेंबर 2018 पासून भारत सरकारद्वारे लागू करण्यात आली.
- महाराष्ट्र सरकारने दिनांक 28 जुलै 2023 रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे राज्यातील सर्व कुटुंबासाठी म. ज्योतीराव फुले जन आरोग्य योजना लागू करण्याचा निर्णय घेतला आणि चालू योजनेची व्याप्ती वाढविली.

- (1) फक्त a (2) b, c (3) a, c (4) a, b, c

Which of the following statement(s) is/are incorrect ?

- The Government of Maharashtra launched the Mahatma Jyotirao Phule Jan Arogya Yojana (Formerly Rajiv Gandhi Jeevandayee Arogya Yojana) on a pilot basis in 6 district from 2 July 2012.
- Ayushman Bharat – Pradhan Mantri Jan Arogya Yojana was implemented by the Government of India from 23 September 2018.
- The Government of Maharashtra decided to implement the Mahatma Jyotirao Phule Jan Arogya Yojana for all families in the State vide Government Resolution dated 28 July 2023 and expanded the scope of the current Scheme.

- (1) Only a (2) b, c (3) a, c (4) a, b, c

29. खालीलपैकी कोणती योजना गरीब ग्रामीण लोकांना रोजगाराचा अधिकार प्रदान करते ?

- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना
- राष्ट्रीय सामाजिक मदत कार्यक्रम
- संसद आदर्श ग्राम योजना
- श्यामाप्रसाद मुखर्जी ग्रामीण - शहरी मिशन

Which of the following Scheme provides Right to Employment to rural poor people ?

- Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme
- National Social Assistant Programme
- Sansad Adarsh Gram Yojana
- Shyamaprasad Mukherjee Rural – Urban Mission

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

30. ग्रामीण विकासातील ग्राम पंचायतीची भूमिका कोणती ?

- पंचायत राज संस्थाना ग्रामीण विकासाचे धोरण आणि समावेशक अभिवृद्धी यात महत्त्व आहे.
- पायाभूत सुविधा आणि सामाजिक-आर्थिक विकासाची संधी ग्रामीण क्षेत्रातील गरीब लोकांना उपलब्ध करणे.
- नैसर्गिक आणि आर्थिक संसाधनांचा विकास करण्यासाठी कृषी संबंधित आर्थिक कार्ये सुधारणे.
- मानव विकासाचा मार्ग सुकर करण्यासाठी सेवा वितरणात सुधारणे करणे.
- महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा (MGNREGA) आणि इतर सबलीकरण योजनांच्या अंमलबजावणीत महत्त्वाची भूमिका.
- ग्रामीण विकास कार्यक्रमात सहभागी होऊन त्यांच्या जीवनाची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी ग्रामीण जनतेला सबळ करणे.

(1) a आणि b

(2) a, b, c, d, e आणि f

(3) b आणि c

(4) d, e आणि f

What role does Gram Panchayats play in Rural Development ?

- Panchayat Raj Institutions have importance in rural developmental policy and inclusive growth.
- Providing infrastructure and socio-economic growth opportunities to the poor people in rural areas.
- Improving agriculture related economic activities to develop natural and financial resources.
- Improvement of service delivery paving way for human development.
- Important role in implementation of Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA) and other empowerment schemes.
- Empowering the rural population to participate in rural development programme for improving their quality of life.

(1) a and b

(2) a, b, c, d, e and f

(3) b and c

(4) d, e and f

31. प्रशिक्षण, अध्ययन, व्यवसाय विकास, जीवनभरचे अध्ययन, संघटनात्मक विकास आणि ज्ञानावर भर देणाऱ्या सराव रीतिंच्या श्रेणीतून खालीलपैकी कशाचे वर्णन होते ?

(1) सामाजिक सुरक्षा	(2) मानव संसाधन विकास
(3) कृत्रिम बुद्धिमत्ता	(4) सामाजिक संरक्षण

A range of organizational practices that focus on training, learning, career development, life-long learning, organizational development and knowledge describe which of the following ?

(1) Social Security	(2) Human Resource Development
(3) Artificial Intelligence	(4) Social Defence

32. खालीलपैकी कोणते घटक ग्रामीण वित्तीय संस्थांचे महत्त्व स्पष्ट करतात ?

- a. ग्रामीण भागात राहणाऱ्या लोकांना खेळते भांडवल, कच्चा माल/पशुधन, उपकरणे खरेदी, कृषी निविष्ठा अशा उत्पादक आणि संरक्षक हेतूसाठी वित्तीय सेवांची गरज असते.
- b. औपचारिक वित्तीय संस्था जसे व्यापारी बँक्स, कृषी व ग्रामीण विकास बँक्स ग्रामीण भागात टिकावू सेवा देण्यात अपयशी ठरल्या आहेत.
- c. ग्रामीण समुदायांमध्ये वित्तीय साक्षरता स्तर बहुदा कमी असतो.
- d. हवामान बदल - अवर्षण, पूर, वादळे ग्रामीण अर्थव्यवस्थेवर गंभीर परिणाम करतात.
- (1) a आणि b (2) b आणि c (3) a, b, c आणि d (4) फक्त d

Which of the following factors bring out importance of rural financial institutions ?

- a. People living in rural areas need access to financial services for productive and protective purposes like working capital, raw material and livestock purchase of equipments, agricultural inputs.
- b. Formal financial institutions like Commercial Banks, Agricultural and Rural Development Banks have been failed to offer sustainable services in rural areas.
- c. Levels of financial literacy are often low in rural communities.
- d. Climate change – drought, floods, storms affects rural economy most severely.
- (1) a and b (2) b and c (3) a, b, c and d (4) Only d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

33. परवडणाच्या आणि विश्वसनीय तृतीय श्रेणी आरोग्य सेवांच्या उपलब्धतेतील प्रादेशिक असमतोल दूर करण्याच्या उद्देशाने आणि देशात दर्जेदार वैद्यकीय शिक्षणासाठी सुविधा वाढविण्याच्या उद्देशाने खालीलपैकी कोणत्या वर्षी प्रधानमंत्री स्वास्थ्य सुरक्षा योजना जाहीर करण्यात आली ?

(1) 2007	(2) 2006
(3) 2003	(4) 2005

In which of the following year The Pradhan Mantri Swasthya Suraksha Yojana was announced with the objectives of correcting the regional imbalances in the availability of affordable and reliable tertiary health care services and also to augment facilities for quality medical education in the country ?

(1) 2007	(2) 2006
(3) 2003	(4) 2005

-
34. 2011 च्या जनगणनेनुसार भारताच्या प्रमुख राज्यांची मांडणी लिंग गुणोत्तर (1000 पुरुषामागे स्त्रिया) अनुसार उतरत्या क्रमाने लावा.

- a. केरळ
- b. महाराष्ट्र
- c. राजस्थान
- d. हरियाणा

- (1) a – b – c – d
- (2) d – b – a – c
- (3) b – d – a – c
- (4) b – a – d – c

Arrange the major States of India with sex ratio (No. of females per 1000 males) in descending order according to 2011 Census.

- a. Kerala
- b. Maharashtra
- c. Rajasthan
- d. Haryana

- (1) a – b – c – d
- (2) d – b – a – c
- (3) b – d – a – c
- (4) b – a – d – c

35. 2018 वर्षामधील अर्भक मृत्यु दरानुसार प्रमुख राज्ये उतरत्या क्रमाने लावा.

- a. आसाम
- b. मध्य प्रदेश
- c. उत्तर प्रदेश
- d. कर्नाटक

(1) b - c - d - a

(2) b - c - a - d

(3) b - a - c - d

(4) b - a - d - c

Arrange the major States according to rate of infant mortality in the year 2018 in descending order.

- a. Assam
- b. Madhya Pradesh
- c. Uttar Pradesh
- d. Karnataka

(1) b - c - d - a

(2) b - c - a - d

(3) b - a - c - d

(4) b - a - d - c

36. इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट (IIM) बाबत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- a. अहमदाबाद, कोलकत्ता, बेंगलोर, लखनौ, इंदोर, कोझीकोडे आणि शिलाँग येथे आय.आय.एम. संस्था स्थित आहेत.
- b. भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या विविध क्षेत्रांना उच्च दर्जाचे व्यवस्थापन शिक्षण आणि प्रशिक्षण देणे, संशोधन करणे आणि व्यवस्थापन क्षेत्रात सल्लागार सेवा प्रदान करणे हे आय.आय.एम. चे उद्दिष्ट्ये आहे.
- c. आय.आय.एम. या संस्थाना शिक्षण, संशोधन आणि उद्योगांशी संवाद साधण्यासाठी जगातील सर्वोत्कृष्ट संस्थांच्या तुलनेत प्रमुख व्यवस्थापन संस्था म्हणून ओळखले जाते.

(1) फक्त a

(2) a, c

(3) a, b, c

(4) b, c

Which of the following statement(s) is/are correct regarding Indian Institutes of Management (IIM) ?

- a. The Indian Institutes of Management (IIM) are located at Ahmedabad, Kolkata, Bangalore, Lucknow, Indore, Kozhikode and Shillong.
- b. Objectives of IIMs is imparting high quality management education and training, conducting research and providing consultancy services in the field of management to various sectors of the Indian economy.
- c. These institutions are recognized as premier management institutions, comparable to the best in the world for teaching, research and interaction with industries.

(1) Only a

(2) a, c

(3) a, b, c

(4) b, c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

37. अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदे (ए.आय.सी.टी.ई.) संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?
- ए.आय.सी.टी.ई. ची स्थापना नोव्हेंबर 1945 मध्ये झाली.
 - तांत्रिक शिक्षणासाठी उपलब्ध सुविधांचे सर्वेक्षण करण्यासाठी आणि समन्वित आणि एकात्मिक पद्धतीने देशातील विकासाला चालना देण्यासाठी ए.आय.सी.टी.ई. ही राष्ट्रीय स्तरावरील सर्वोच्च सल्लागार संस्था आहे.
 - ए.आय.सी.टी.ई. ची स्थापना नोव्हेंबर 1947 मध्ये झाली.
- (1) फक्त a (2) फक्त b
(3) a, b (4) b, c

Which of the following statement(s) is/are correct regarding All India Council for Technical Education (AICTE) ?

- AICTE was set up in November 1945.
 - AICTE is a national-level apex advisory body to conduct a survey on the facilities available for technical education and to promote development in the country in a coordinated and integrated manner.
 - AICTE was set up in November 1947.
- (1) Only a (2) Only b
(3) a, b (4) b, c

38. अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेची (ए.आय.सी.टी.ई.) खालीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये आहे/आहेत ?
- तंत्र शिक्षणातील गुणवत्तेला प्रोत्साहन देणे.
 - तंत्र शिक्षण प्रणालीचे नियोजन आणि समन्वित विकास करणे.
 - तंत्र शिक्षणातील नियम आणि मानकांचे नियमन आणि देखभाल करणे.
- (1) फक्त a (2) फक्त b
(3) b, c (4) a, b, c

Which of the following objective(s) of All India Council for Technical Education (AICTE) ?

- To promotion of quality in technical education.
 - To planning and co-ordinated development of technical education system.
 - Regulation and maintenance of norms and standards in technical education.
- (1) Only a (2) Only b
(3) b, c (4) a, b, c

39. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण-2020 ने भारतातील उच्च शिक्षण व्यवस्थेसमोरील सध्याच्या काही प्रमुख समस्या ओळखल्या असून, त्या पुढीलप्रमाणे

- गंभीर खंडीत उच्च शैक्षणिक परिसंस्था; संज्ञानात्मक कौशल्य आणि शिक्षणाच्या परिणामांच्या विकासावर कमी भर;
- शिस्तीचे कठोर पृथक्करण, लवकर विशेषीकरण आणि विद्यार्थ्यांना अभ्यासाच्या अरुंद क्षेत्रामध्ये प्रवाहित करणे;
- मर्यादित प्रवेश विशेषतः सामाजिक-आर्थिक दृष्ट्या वंचित भागात, स्थानिक भाषांमध्ये शिकवणाऱ्या काही उच्च शैक्षणिक संस्था;
- मर्यादित शिक्षक आणि संस्थात्मक स्वायत्तता.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (1) a, b
- (2) a, c, d
- (3) a, b, c, d
- (4) b, c, d

National Education Policy – 2020 has identified some current major problems of the higher education system in India, which are following :

- A severely fragmented higher educational ecosystem; less emphasis on the development of cognitive skills and learning outcomes;
- A rigid separation of disciplines, early specialization and streaming of students into narrow areas of study;
- Limited access particularly in socio-economically disadvantaged areas, with few Higher Education Institutions that teach in local languages;
- Limited teacher and institutional autonomy.

Which of the above statement(s) is/are correct ?

- (1) a, b
- (2) a, c, d
- (3) a, b, c, d
- (4) b, c, d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

40. वर्ष 2012 पर्यंत राष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण-2000 ची खालीलपैकी प्रमुख उद्दिष्ट्ये कोणती होती ?

- बालमृत्यु दर प्रति 1000 जीवंत जन्मांमागे 30 पेक्षा कमी करणे.
- गोवर, गालगुंड आणि रूबेल्ला चे प्रमाण प्रति 1,00,000 जीवंत जन्मांमागे 100 च्या खाली कमी करणे.
- सर्व टाळता येण्याजोग्या रोगांविरुद्ध मुलांचे सार्वत्रिक लसीकरण साध्य करणे.
- 80% संस्थात्मक प्रसुती आणि 100% प्रशिक्षित आरोग्य कर्मचाऱ्याकडून प्रसुती आणि 100% जन्म आणि मृत्युची नोंदणी प्राप्त करणे.

(1) a आणि c (2) c आणि d (3) a, c आणि d (4) a, b, c आणि d
Which of the following were the major objectives of National Population Policy – 2000 till the year 2012 ?

- Reduce IMR (Infant Mortality Rate) to below 30 per 1000 live births.
- Reduce MMR (Measles, Mumps, Rubella) to below 100 per 1,00,000 live births.
- To achieve universal immunization of children against all preventable diseases.
- 80% institutional deliveries and 100% deliveries by trained health personals and achieve 100% registration of birth and deaths.

(1) a and c (2) c and d (3) a, c and d (4) a, b, c and d

41. _____ ही भारतातील, धर्मनिरपेक्ष, ना नफा तत्वावरील संस्था 1860 च्या सोसायटी नोंदणी कायद्यांतर्गत नोंदणीकृत आहे.

- दादी दादा फाउंडेशन
- एज वेल फाउंडेशन
- हेल्प एज इंडिया
- आशाकिरण इंडिया

_____ is a secular, non-profit organisation in India registered under the Societies Registration Act of 1860.

- Dadi Dada Foundation
- Age Well Foundation
- Help Age India
- Ashakiran India

42. एका अभ्यासाचे निष्कर्ष असे दर्शवितात की, पुराणमतवादी क्षेत्रात वृद्धत्व आणि वृद्ध लोकांबद्दल सर्वात जास्त नकारात्मक वृत्ती आहे. भारतात ही नकारात्मक वृत्ती काय दर्शविते ?

- पारंपारिक समाज
- युवकाभिमुख समाज
- युवकांसाठी बेरोजगारी
- कुटुंबांचे विघटन

The findings of a study showed highest degree of negative attitude about ageing and aged people in area of conservatism. What does this negative attitude indicate in India ?

- Traditional Society
- Youth Oriented Society
- Unemployment for Youth
- Family Disintegration

43. सामाजिक वनीकरण संचालनालय मार्फत खालीलपैकी कोणत्या योजना राबविण्यात येतात ?

- a. छत्रपती शिवाजी महाराज वनश्री पुरस्कार योजना.
- b. कन्या वनसमृद्धी योजना.
- c. डॉ. श्यामाप्रसाद मुखर्जी जनवन विकास योजना.
- d. ठक्कर बाप्पा वन विकास योजना.

(1) फक्त a (2) फक्त b (3) a, b आणि c (4) b आणि d

Which of the following schemes are implemented by Directorate of Social Forestry ?

- a. Chhatrapati Shivaji Maharaj Vanshree Award Scheme.
- b. Kanya Vansamruddhi Yojana.
- c. Doctor Shyamaprasad Mukherjee Janvan Vikas Yojana.
- d. Thhakkar Bappa Van Vikas Yojana.

(1) Only a (2) Only b (3) a, b and c (4) b and d

44. अनुसूचित क्षेत्रातील गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांना एका वेळच्या संतुलित आहारासाठी खालीलपैकी कोणती योजना सुरू करण्यात आली आहे ?

- a. माता शबरी आहार योजना.
- b. भारत रत्न डॉ. ए.पी.जे. अब्दुल कलाम अमृत आहार योजना.
- c. इंदिरा गांधी आहार योजना.

(1) फक्त c (2) फक्त b
(3) a आणि b (4) a, b आणि c

Which of the following scheme has been launched to provide one time balanced diet to pregnant women and breast feeding mothers in Scheduled areas ?

- a. Mata Shabari Aahar Yojana.
- b. Bharat Ratna Dr. A.P.J. Abdul Kalam Amrit Aahar Yojana.
- c. Indira Gandhi Aahar Yojana.

(1) Only c (2) Only b
(3) a and b (4) a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

45. आदिवासी समाजाला हक्काचे व कायमस्वरूपी घर मिळावे यासाठी खालीलपैकी कोणती योजना सुरू करण्यात आली ?

- a. शबरी घरकुल योजना.
- b. वन हक्क घरकुल योजना.
- c. इंदिरा गांधी वस्ती सुधार योजना.

(1) फक्त c	(2) फक्त a
(3) a आणि b	(4) b आणि c

Which of the following schemes have been launched to ensure that the tribal community gets a rightful and permanent house ?

- a. Shabari Gharkul Yojana.
- b. Van Hakka Gharkul Yojana.
- c. Indira Gandhi Vasti Sudhar Yojana.

(1) Only c	(2) Only a
(3) a and b	(4) b and c

46. a. गुरुपाद स्वामी समितीच्या (1979) शिफारशीवर आधारित, बालकामगार (प्रतिबंध आणि नियमन) कायदा, 1986 मध्ये लागू करण्यात आला.
- b. त्यानंतर 2016 मध्ये बाल कामगार (प्रतिबंध आणि नियमन) सुधारणा कायदा, 2016 लागू करून या कायद्यात 14 वर्षाखालील मुलांना सर्व नोकरीत ठेवण्यास बंदी घालण्यात आली.
- c. धोकादायक व्यवसायात मुलांना रोजगार प्रतिबंध केलेला नाही.

वरीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(1) फक्त a	(2) फक्त b
(3) a आणि b	(4) फक्त c

- a. Based on the recommendations of Gurupad Swamy Committee (1979), the Child Labour (Prohibition and Regulation) Act was enacted in 1986.
- b. Subsequently the act was amended in 2016 with the enactment of the Child Labour (Prohibition and Regulation) Amendment Act, 2016 prohibiting the employment of children below 14 years in all employment.
- c. Employment of children was not prohibited in hazardous occupations.

Which of the above statements is incorrect ?

(1) Only a	(2) Only b
(3) a and b	(4) Only c

47. वयोवृद्ध व्यक्तित्वा समस्या संबधी 'नटसम्राट' ह्या नाटकाचे लेखक _____ आहे.

- (1) जयवंत दळवी
- (2) पु. ल. देशपांडे
- (3) आचार्य अत्रे
- (4) वि.वा. शिरवाडकर

'Natsamrat' drama on the problems of elderly people is written by

- (1) Jaywant Dalavi
- (2) P.L. Deshpande
- (3) Acharya Atre
- (4) V. V. Shirwadkar

48. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने चुकीची आहे/आहेत ?

- a. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळाचा लाभार्थी घटक हा आदिवासी युवक युवती हा आहे.
- b. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ, महाराष्ट्र शासनाच्या आदिवासी विकास विभागांतर्गत चालते.
- c. शबरी आदिवासी वित्त व विकास महामंडळ अंतर्गत अनुसूचित जातीकरिता आर्थिक तरतूद केली जाते.

(1) फक्त b	(2) फक्त c
(3) b आणि c	(4) a आणि b

Which of the following statement(s) is/are incorrect, regarding Shabari Tribal Finance and Development Corporation ?

- a. The beneficiary component of Shabari Tribal Finance and Development Corporation is tribal youth.
- b. The Shabari Tribal Finance and Development Corporation is run under the tribal development department of the Government of Maharashtra.
- c. Financial provision is made for Scheduled Castes under Shabari Tribal Finance and Development Corporation.

(1) Only b	(2) Only c
(3) b and c	(4) a and b

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

49. आय.सी.डी.एस. हा कार्यक्रम खालीलपैकी कोणत्या राष्ट्रीय नेत्याच्या जयंती दिनी 1975 मध्ये सुरू करण्यात आला होता ?

- (1) स्वामी विवेकानंद
- (2) सुभाष चंद्र बोस
- (3) पंडित नेहरू
- (4) महात्मा गांधी

The ICDS program was launched in 1975 on the birth anniversary of which of the following national leader ?

- (1) Swami Vivekananda
- (2) Subhash Chandra Bose
- (3) Pandit Nehru
- (4) Mahatma Gandhi

50. खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- a. समाजातील व्यक्तींनी वेगवेगळ्या प्रसंगी वेगवेगळ्या पदांवर असलेल्या लोकांशी कसे वागावे यासाठी संस्कृतीने घालून दिलेले वर्तनाचे नियम म्हणजे सामाजिक नियम होय.
- b. व्यक्ती ज्या समाजाची सभासद असते, त्या समाजाची स्वतःची अशी संस्कृती असते.
- c. प्रत्येक समाजाच्या संस्कृतीने त्या समाजातील व्यक्तीने कसे वर्तन करावे व करू नये या विषयीच्या वर्तन पद्धती ठरवून दिलेल्या असतात.

(1) a आणि c	(2) a, b आणि c
(3) a आणि b	(4) फक्त c

Which of the following statements is/are correct ?

- a. Social norms are the rules of behavior laid down by culture for how individuals in a society should behave on different situation with people in different positions.
- b. A person is a member of a society, that society has its own culture.
- c. The culture of every society dictates the behavior patterns of how a person should and should not behave in that society.

(1) a and c	(2) a, b and c
(3) a and b	(4) Only c

51. मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण या योजने संदर्भात खालीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- सदरच्या योजनेला महाराष्ट्र शासनाने 28 जून 2024 रोजी मान्यता दिली.
- या योजनेचा लाभ 21 ते 65 वय वर्षांपर्यंतच्या विवाहित, विधवा, घटस्फोटीत, परित्यक्त्या आणि निराधार महिलांना मिळतो तसेच त्या कुटुंबातील केवळ एका अविवाहित महिलेला मिळतो.
- सदर योजने अंतर्गत पात्र महिलांना दरमहा 1500 ते 3000 रुपये मिळतात.

- (1) फक्त a (2) a आणि b (3) a, b आणि c (4) a आणि c

Which of the following statement(s) is/are correct regarding Mukhyamantri Majhi Ladki Bahin Yojana ?

- The said scheme was approved by the Government of Maharashtra on 28th June 2024.
- The benefit of this scheme is available to married, widowed, divorced, abandoned and destitute women between the age of 21 to 65 years and only one unmarried women in the family.
- Eligible women gets fifteen hundred to three thousand per month under this scheme.

- (1) Only a (2) a and b (3) a, b and c (4) a and c

52. 1998 साली संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या सर्वसाधारण सभेत शांतता, विकास आणि युवा विकासाच्या मुद्द्यांना संबोधित करणारी कोणती धोरणात्मक घोषणा पारित करण्यात आली होती ?

- युवा धोरण आणि कार्यक्रमाची लिस्बन घोषणा
- वर्ष 2000 आणि त्यापुढील जागतिक कृती कार्यक्रम
- तरुणांमध्ये शांतता, परस्पर आदर आणि समजुतदारपणाच्या आदर्शांच्या प्रसारासाठी घोषणा
- तरुणांसाठी राष्ट्रीय शांतता विकास धोरण

Which strategic declaration addressing the issues of peace, development and youth development was passed in the year 1998 in the United Nation's General Assembly ?

- The Lisbon declaration of youth policies and programme
- World programme of action to year 2000 and beyond
- Declaration to promote the ideals of peace, mutual respect and understanding among the youth
- National peace development policy for youth

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

53. 12 मे हा कोणाचा जन्म दिवस 'परिचारिका दिन' म्हणून साजरा केला जातो ?

- (1) मदर तेरेसा
- (2) क्लरा बार्टन
- (3) फ्लोरेन्स नाईटिंगेल
- (4) सिंधुताई सपकाळ

Whose birthday is celebrated as 'Nurses Day' on 12th May ?

- (1) Mother Teresa
- (2) Clara Barton
- (3) Florence Nightingale
- (4) Sindhutai Sapakal

54. महिला आणि बालविकास विभागाला तांत्रिक आणि वैज्ञानिक सहाय्य देण्यासाठी भारत सरकारच्या तत्कालीन समाज कल्याण मंत्रालयाने 30 जून 1976 रोजी आरोग्य आणि पोषण यावर _____ स्थापन केली होती.

- (1) केंद्रीय कल्याण नियोजन समिती
- (2) केंद्रीय तांत्रिक समिती
- (3) केंद्रीय व्यवस्थापन समिती
- (4) केंद्रीय महिला कल्याण समिती

_____ on health and nutrition was constituted on 30 June 1976 by the then Ministry of Social Welfare, Government of India to provide technical and scientific assistance to the department of women and child development.

- (1) Central Welfare Planning Committee
- (2) Central Technical Committee
- (3) Central Management Committee
- (4) Central Women Welfare Committee

55. शेतकऱ्यांच्या/शेतमजूरांच्या मुलींच्या विवाहासाठी शुभमंगल सामूहिक/नोंदणीकृत विवाह योजने संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

- ही योजना जिल्हा नियोजन विकास समिती मार्फत राबविण्यात येते.
- मुलींच्या विवाहासाठी प्रति जोडपे एक लाख रुपये अनुदान दिले जाते.
- सामूहिक विवाह आयोजक स्वयंसेवी संस्थेस प्रति जोडपे रुपये 10,000/(दहा हजार रुपये) प्रोत्साहनात्मक अनुदान दिले जाते.

(1) फक्त a (2) b आणि c (3) a आणि c (4) a आणि b

Which of the following statement(s) is/are incorrect regarding, Shubhmangal Collective/Registered Marriage Scheme for marriage of farmers/agricultural labourers daughters ?

- This Scheme is implemented through District Planning Development Committee.
- A grant of Rs. 1 lakh per couple is given for the marriage of a girl child.
- An incentive of Rs. 10,000/(Ten Thousand Rs.) per couple is given to the NGOs organizing group marriages.

(1) Only a (2) b and c (3) a and c (4) a and b

56. खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने चुकीची आहे/आहेत ?

- नियमने ही सामाजिक संबंधा विषयीची मार्गदर्शक तत्वे असतात.
- वेगवेगळ्या समाजातील सामाजिक नियमान भिन्नता दिसते.
- नियमने म्हणजे वर्तन रीतीची योग्यता किंवा वर्तन विषयक अपेक्षा होय.
- सामाजिक नियमने अमूर्त नसतात.

(1) फक्त b (2) फक्त a आणि c (3) a, b आणि c (4) फक्त d

Which of the following statement(s) is/are incorrect ?

- Norms are guidelines for social relationship.
- There are differences in social norms in different societies.
- Norms are appropriateness of behaviour or behavioural expectations.
- Social norms are not abstract.

(1) Only b (2) Only a and c (3) a, b and c (4) Only d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

57. “मूल्ये ही सामाजिक मान्यताप्राप्त इच्छा आणि उद्दिष्टे आहेत जी अनुकूलन, शिक्षण किंवा सामाजीकरणाच्या प्रक्रियेद्वारे अंतर्भूत केली जातात आणि ती व्यक्तीनिष्ठ प्राधान्ये, मानके आणि आकांक्षा बनतात” असे कोणी लिहीले आहे ?

- (1) आर. के. मुखर्जी (2) एम. हारालाम्बोस
(3) मॅकल्ह्वर आणि पेज (4) डब्ल्यु. जी. सुमनर

Who wrote, “Values are socially approved desires and goals that are internalised through the process of conditioning, learning or socialisation and that become subjective preferences, standards and aspirations” ?

- (1) R. K. Mukherjee (2) M. Haralambos
(3) MacIver and Page (4) W. G. Sumner

58. हिंदु दत्तक आणि देखभाल कायदा _____ या वर्षी अस्तित्वात आला.

- (1) 1956 (2) 1957 (3) 1958 (4) 1959

The establishment year of Hindu Adoptation and Maintenance Act

- (1) 1956 (2) 1957 (3) 1958 (4) 1959

59. ज्येष्ठ नागरिकांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणती विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- a. ज्येष्ठ नागरिकांना वृद्धापकाळ चांगल्या प्रकारे घालविता यावा याकरिता 1973 पासून ‘वृद्धाश्रम योजना’ स्वयंसेवी संस्थेमार्फत राबविण्यात येते.
b. वृद्धाश्रमामध्ये साठ वय वर्षे असलेले पुरुष व पंचावन वय वर्षे असलेल्या स्त्रियांना प्रवेश दिला जातो.
c. ज्येष्ठ नागरिकांना वृद्धाश्रमामध्ये अधिकच्या सोयी सुविधा उपलब्ध व्हाव्यात म्हणून मातोश्री वृद्धाश्रम ही योजना 1995 पासून स्वयंसेवी संस्थेमार्फत सुरू करण्यात आली.

- (1) b आणि c (2) a आणि b (3) फक्त c (4) फक्त a

Which of the following statement(s) is/are correct regarding senior citizens ?

- a. Since 1973, ‘Vrudhashram Scheme’ has been implemented through a voluntary organization for senior citizens to spend their old age well.
b. Men aged 60 years and women aged 55 years are admitted to old age homes.
c. ‘Matoshree Vrudhashram Scheme’ was launched in 1995 by a voluntary organization to provide more facilities to senior citizens in old age home.

- (1) b and c (2) a and b (3) Only c (4) Only a

60. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने चुकीचे आहे/आहेत ?

- ज्यांचे वय 60 वर्षे किंवा त्यापेक्षा जास्त आहे अशा स्त्री आणि पुरुष व्यक्तींना ज्येष्ठ नागरीक म्हणून संबोधले जाते.
- आई-वडील व ज्येष्ठ नागरीक यांच्या चरितार्थ व कल्याण अधिनियम 2007 हा कायदा जम्मू-काश्मीर वगळता संपूर्ण भारतातील ज्येष्ठ नागरीकांना लागू आहे.
- अधिनियम 2008 नुसार निर्वाह भत्ता म्हणजे अन्न, वस्त्र, निवारा, वैद्यकीय सोयी सुविधा व उपचार यांचा समावेश होतो.

- (1) फक्त c (2) a आणि b (3) फक्त b (4) b आणि c

Which of the following statement(s) is/are incorrect ?

- Men and women whose age is 60 years or above are referred to as senior citizens.
- The Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act 2007 is applicable to the senior citizens of all India except Jammu and Kashmir.
- According to Act 2008, maintenance includes food, clothing, shelter, medical facilities and treatment.

- (1) Only c (2) a and b (3) Only b (4) b and c

61. एकलव्य मॉडेल निवासी शाळा ही योजना _____ मध्ये दुर्गम भागातील अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांना उच्च-प्राथमिक, माध्यमिक आणि वरिष्ठ माध्यमिक स्तरावरील उत्तम शिक्षण प्रदान करण्यासाठी सुरू करण्यात आली.

- (1) 1990 – 91 (2) 1983 – 84
(3) 1997 – 98 (4) 1998 – 99

The scheme of Eklavya Model Residential Schools (EMRSs) was launched in the year _____ to provide quality upper-primary, secondary and senior secondary level education to the Scheduled Tribe (S.T.) students in remote areas.

- (1) 1990 – 91 (2) 1983 – 84
(3) 1997 – 98 (4) 1998 – 99

62. भारत सरकारने आदिवासी लोकांसाठी विशेष तरतूदी केल्या आहेत आणि त्यासंबंधात मागास जमातीची पहिली यादी _____ यावर्षी जाहीर करण्यात आली.

- (1) 1936 (2) 1937 (3) 1935 (4) 1938

The Government of India introduced special provisions for the tribal people and 1st list of backward tribes was promulgated in the year _____.

- (1) 1936 (2) 1937 (3) 1935 (4) 1938

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

63. भारतातील खालीलपैकी कोणत्या कार्यक्रमाला/कार्यक्रमांना युनिसेफ कडून मदत मिळते ?

- एकात्मिक बाल विकास सेवा
- एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम
- क्षेत्र विकास सामाजिक निवेश
- एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रम

(1) a आणि c (2) a आणि d (3) b, a आणि c (4) a फक्त

Which of the following programme/s is/are assisted by the UNICEF in India ?

- a. Integrated Child Development Services (ICDS)
- b. Integrated Rural Development Programme (IRDP)
- c. Social Inputs in Area Development (SIAD)
- d. Integrated Tribal Development Programme (ITDP)

(1) a and c (2) a and d (3) b, a and c (4) Only a

64. राष्ट्रीय युवा संसद महोत्सव 2021 ची खालीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये होती ?

- 18 आणि 24 वर्षांपेक्षा कमी वयाच्या तरुणांचा आवाज ऐकणे.
- तरुणामधील निर्णय घेण्याची क्षमता विकसीत करणे व वाढविणे.
- तरुणामध्ये इतरांच्या विचारांबद्दल आदर आणि सहिष्णुता विकसीत करणे.
- व्हिजन ऑफ न्यू इंडीया 2022 या विषयावर त्यांची मते मिळविणे आणि त्याचे दस्तऐवजीकरण करणे.

(1) a आणि b
(2) a, c आणि d
(3) a, b, c आणि d
(4) b, c आणि d

Which of the following objectives of National Youth Parliament Festival 2021 ?

- To hear the voice of youth between 18 and less than 24 years of age.
- To develop and enhance decision abilities of youth.
- To develop respect and tolerance for the views of others in youth.
- To obtain and document their opinions on Vision of New India in 2022.

(1) a and b (2) a, c and d
(3) a, b, c and d (4) b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

65. युवकामधील असंतोषास खालीलपैकी कोणते घटक जबाबदार आहे/आहेत ?

- पारंपारिक रूढी व मूल्ये आधुनिक तरुणांकडून अमान्य.
- सरकारी धोरणांचे गुणवत्ता व क्षमताकडे होणारे दुर्लक्ष.
- राजकीय पक्षांचा विद्यार्थी संघटनांमधील हस्तक्षेप.
- सध्याची शिक्षण व्यवस्था रोजगार निर्मितीस असमर्थ.

(1) b फक्त

(2) b आणि d

(3) a, c आणि d

(4) a, b, c आणि d

Which of the following factor/s is/are responsible for youth unrest ?

- Traditional norms and values are not acceptable from modern youth.
- Neglect of quality and efficiency in government policies.
- Interference of political parties in students union.
- The current education system is unable to create employment.

(1) Only b

(2) b and d

(3) a, c and d

(4) a, b, c and d

66. 'आशा' ही खेड्यातील रहिवासी विवाहित/विधवा/घटस्फोटीत महिला _____ या वयोगटातील असावी.

- (1) 30 ते 35 वर्ष (2) 35 ते 45 वर्ष (3) 25 ते 45 वर्ष (4) 20 ते 40 वर्ष

'ASHA' primarily be a women resident of the village married/widowed/divorced, in the age group of _____ years.

- (1) 30 to 35 years (2) 35 to 45 years (3) 25 to 45 years (4) 20 to 40 years

67. नोकरदार महिलांना वसतीगृह सुविधेसाठी महानगरामध्ये प्रति महिना (एकूण) रु. _____ आणि इतर कोणत्याही ठिकाणी प्रति महिना (एकूण) रु. _____ इतकी उत्पन्नाची कमाल मर्यादा आहे.

(1) 1,00,000, 30,000

(2) 75,000, 25,000

(3) 1,10,000, 43,000

(4) 50,000, 35,000

Working women are entitled to hostel facilities provided her gross income does not exceed Rs. _____ (gross) per month in metropolitan cities and Rs. _____ (gross) per month in any other place.

(1) 1,00,000, 30,000

(2) 75,000, 25,000

(3) 1,10,000, 43,000

(4) 50,000, 35,000

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

68. भारतामध्ये 2024 मध्ये सध्याचा बालमृत्यु दर प्रति 1000 जिवंत जन्मांमध्ये 25.799 मृत्यु आहे हा 2023 च्या तुलनेत _____ % कमी आहे.

(1) 3.08

(2) 3.07

(3) 3.00

(4) 3.04

The current infant mortality rate for India in 2024 is 25.799 deaths per 1000 live births, it means it has decline of _____ % from 2023.

(1) 3.08

(2) 3.07

(3) 3.00

(4) 3.04

69. एकात्मिक बाल विकास सेवा (ICDS) भारतात 2 ऑक्टोबर 1975 रोजी सुरू करण्यात आली या योजनेची खालीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये होती ?

a. 0 – 6 वयोगटातील मुलांची पोषण आणि आरोग्य स्थिती सुधारणे.

b. मुलांच्या मानसिक, शारीरिक आणि सामाजिक विकासाचा योग्य पाया घालणे.

c. मृत्यु, विकृती, कुपोषण आणि शाळा सोडण्याचे प्रमाण कमी करणे.

d. मृत्यु आणि कुपोषणाचे प्रमाण वाढविणे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) a, b

(2) b, c

(3) a, b, c

(4) a आणि d

Integrated Child Development Scheme started in India on 2 October 1975, which of the following was the objectives of this schemes ?

a. To improve the nutritional and health status of children in age group of 0 – 6 years.

b. To lay the foundation for proper psychological, physical and social development of child.

c. To reduce the rate of mortality, morbidity, malnutrition and school dropout.

d. To increase the rate of mortality and malnutrition.

Which of the above statement is/are correct ?

(1) a, b

(2) b, c

(3) a, b, c

(4) a and d

70. a. कलम 21अ – शिक्षणाचा अधिकार. राज्य 8 ते 18 वर्ष वयोगटातील सर्व मुलांना मोफत आणि सक्तीचे शिक्षण देईल.
- b. कलम 24 – कारखान्यात मुलांना कामावर ठेवण्यास मनाई. 14 वर्षाखालील कोणत्याही मुलाला कोणत्याही कारखान्यात किंवा खाणीत कामावर किंवा इतर कोणत्याही धोकादायक कामात गुंतवून ठेवता येणार नाही.
- c. कलम 39 – राज्य विशेषतः कामगार, पुरुष आणि स्त्रिया यांचे आरोग्य आणि सामर्थ्य आणि लहान मुलांच्या वयाचा गैरवापर केला जाणार नाही आणि नागरिकांना त्यांच्या वयाला किंवा शक्तीला अनुपयुक्त व्यवसाय करण्यास भाग पाडले जाणार नाही या दिशेने आपले धोरण निर्देशित करेल.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

- (1) फक्त c
- (2) फक्त a
- (3) a आणि b
- (4) b आणि c

- a. Article 21A – Right to Education. The state shall provide free and compulsory education to all children aged 8 to 18 years.
- b. Article 24 – Prohibition of employment of children in factories. No child below the age fourteen years shall be employed in work in any factory or mine or engaged in any other hazardous employment.
- c. Article 39 – The state shall in particular direct its policy towards security that the health and strength of workers, men and women and the tender age of children are not abused and that citizens are not forced by economic necessity to enter avocations unsuited to their age or strength.

Which of the above statement is correct ?

- (1) Only c
- (2) Only a
- (3) a and b
- (4) b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

71. विद्यार्थ्यांचा शारीरिक आणि मानसिक बोजा कमी करण्यासाठी भारत सरकारच्या मनुष्य बळ विकास मंत्रालयाने मार्च 1992 मध्ये _____ यांच्या अध्यक्षतेखाली राष्ट्रीय सल्लागार समिती नियुक्त केली.

- (1) श्री जनार्धन रेड्डी
- (2) आचार्य राममूर्ती
- (3) यश पाल
- (4) जे. सी. अग्रवाल

To reduce the physical and mental burden of students, the Ministry of Human Resource Development, Government of India appointed a National Advisory Committee in March 1992 under the Chairmanship of

- (1) Shri Janardhan Reddy
- (2) Acharya Rammurti
- (3) Yash Pal
- (4) J. C. Agarwal

72. ई-लर्निंग च्या _____ प्रकारांमध्ये तज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली थेट अध्ययन घडून येते.

- (1) नॉलेज डाटाबेसेस
- (2) ऑनलाईन सपोर्ट
- (3) असिंक्रोनस ट्रेनिंग
- (4) सिंक्रोनस ट्रेनिंग

In _____ forms of e-learning, learning takes place directly under the guidance of experts.

- (1) Knowledge databases
- (2) Online support
- (3) Asynchronous training
- (4) Synchronous training

73. घटनेच्या _____ कलमानुसार वय वर्षे 6 ते 14 वर्षांपर्यंतच्या बालकांना सक्तीचे व मोफत शिक्षण देण्याची तरतूद आहे.

(1) 21 – A	(2) 45	(3) 30	(4) 41 – A

According to the Article _____ of the Constitution, there is a provision to provide compulsory and free education to children 6 to 14 years of age.

(1) 21 – A	(2) 45	(3) 30	(4) 41 – A

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

74. प्रौढांना शिकविण्यासाठी संघटकाने _____ अध्यापन पद्धतीचा उपयोग करावा.

- अ. समस्या निराकरण
- ब. गट चर्चा
- क. दृक-श्राव्य शिक्षण
- ड. व्याख्यान

- (1) फक्त अ (2) अ, ब आणि ड
- (3) अ, ब आणि क (4) अ, ब, क आणि ड

To teach adults, the organizer should use _____ teaching method.

- a. Problem solving
- b. Group discussion
- c. Audio-visual education
- d. Lecture

- (1) Only a (2) a, b and d
- (3) a, b and c (4) a, b, c and d

75. NEP 2020 नुसार प्रत्येक शिक्षकाने त्यांच्या स्वतःच्या आवडीनुसार दरवर्षी त्यांच्या स्वतःच्या व्यावसायिक विकासाच्या संधी म्हणून किमान _____ CPD मध्ये भाग घेणे अपेक्षित आहे.

- (1) 20 तास (2) 30 तास (3) 40 तास (4) 50 तास

As per NEP 2020, each teacher will be expected to participate in atleast _____ of CPD opportunities of own interests every year for their own professional development.

- (1) 20 hours (2) 30 hours (3) 40 hours (4) 50 hours

76. 'स्किल इंडिया कार्यक्रम' साठी पात्र ठरण्यासाठी कोणत्या अटींची पूर्तता होणे आवश्यक आहे ?

- i. भारतीय
- ii. वय 21 आणि 24 वर्षेच्या दरम्यान
- iii. बेरोजगार

- (1) फक्त ii (2) i आणि ii (3) i आणि iii (4) i, ii आणि iii

Which conditions need to be fulfilled to get eligible for 'Skill India Program' ?

- i. Indian
- ii. Age between 21 and 24 years
- iii. Unemployed

- (1) Only ii (2) i and ii (3) i and iii (4) i, ii and iii

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

77. राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ (NSDC) ही भारत सरकार आणि _____ यांच्यामधील सरकारी - खासगी भागीदारी आहे.

(1) खासगी शिक्षण क्षेत्रातील भागीदार	(2) विविध उद्योग/व्यवसाय क्षेत्रातील भागीदार
(3) कौशल्य विकसन अशासकीय संस्था	(4) विविध सेवाभावी संस्था

National Skill Development Corporation (NSDC) is a public – private partnership between Govt. of India and

(1) Private Education Sector Partners	(2) Various Industry Sector Partners
(3) Skill Development NGOs	(4) Various Charitable Organizations

78. भारत सरकारच्या कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालयामार्फत चालविले जाणारी पुढीलपैकी कोणती दीर्घकालीन प्रशिक्षण योजना नाही ?

- (1) क्राफ्टस्मन ट्रेनिंग स्किम
- (2) जनशिक्षण संस्थान
- (3) क्राफ्टस् इन्स्ट्रक्टर ट्रेनिंग स्किम
- (4) अॅडव्हान्स्ड व्होकेशनल ट्रेनिंग स्किम

Which of the following is not a long term training scheme run by Indian Ministry of Skill Development and Entrepreneurship ?

- (1) Craftsman Training Scheme
- (2) Janshikshan Sansthan
- (3) Crafts Instructor Training Scheme
- (4) Advanced Vocational Training Scheme

79. स्त्रियांसाठी कौशल्य प्रशिक्षण _____ च्या माध्यमातून प्रदान केले जाते.

- (1) सी.टी.एस. (क्राफ्टस्मन ट्रेनिंग स्किम) आणि सी.आय.टी.एस. (क्राफ्टस्मन इन्स्ट्रक्टर ट्रेनिंग स्किम)
- (2) लघु उद्योग
- (3) महिला व बालविकास योजना
- (4) विविध उद्योग

The skill training for women is provided through

- (1) CTS (Craftsman Training Scheme) and CITS (Craftsman Instructor Training Scheme)
- (2) Small Scale Industry
- (3) Women and Child Development Scheme
- (4) Various Industries

80. समोरासमोरील अनुदेशन आणि संगणकाच्या मध्यस्थीने दिलेले अनुदेशन यांच्या संयोजनास _____ असे संबोधले जाते.

- (1) फ्लेक्झीबल लर्निंग
- (2) ऑनलाईन लर्निंग
- (3) ब्लेंडेड लर्निंग
- (4) कंबाईन्ड लर्निंग

The combination of face-to-face instruction and computer mediated instruction is termed as

- (1) Flexible Learning
- (2) Online Learning
- (3) Blended Learning
- (4) Combined Learning

81. स्टेम (STEM) (Science, Technology, Engineering and Mathematics) शिक्षणाद्वारे विद्यार्थ्यांमधील कोणत्या कौशल्ये विकसनाचा उद्देश आहे ?

- a. सर्जनशीलता आणि नवकल्पना
- b. तथ्ये स्मरणात ठेवण्याचे
- c. वास्तव जगातील समस्या सोडवणे
- d. तंत्रज्ञानात चांगले गुण प्राप्त करणे
- e. ज्ञानाचे सैद्धांतिक उपयोजन
- f. सहकार्य आणि संवाद

- (1) b, d, e (2) a, c, f (3) a, c, e, f (4) b, c, e, f

STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) education aims to develop students' skills in

- a. Creativity and innovation
- b. Memorization of facts
- c. Real world problem solving
- d. Getting good marks in technology
- e. Theoretical application of knowledge
- f. Collaboration and communication

- (1) b, d, e (2) a, c, f (3) a, c, e, f (4) b, c, e, f

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

82. आरोग्य व वैद्यकीय क्षेत्रामध्ये साथीच्या रोगाशी संबंधित उद्भवलेल्या परिस्थितीत कुशल मनुष्य बळ उपलब्ध व्हावे तसेच या क्षेत्रातील संसाधनांमधील आवश्यक प्रशिक्षित मनुष्य बळाचा तुटवडा दूर व्हावा, याकरिता आरोग्य क्षेत्रात काम करण्यास इच्छुक युवक/युवतींना हेल्थकेयर, पैरामेडीकल, नर्सिंग व डोमेस्टिक वर्कर क्षेत्रांमध्ये कौशल्य विकास प्रशिक्षण प्रदान करून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यामध्ये कोणते अभियान राबविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे ?

- (1) मुख्यमंत्री कौशल्य विकास अभियान
- (2) प्रधानमंत्री कौशल्य विकास अभियान
- (3) प्रमोद महाजन कौशल्य व उद्योजकता विकास अभियान
- (4) (1) आणि (2) दोन्हीही

In order to provide skilled manpower in the health and medical sector in the event of epidemics and also to overcome the shortage of necessary trained manpower in the resources of the sector; the youth who are willing to work in the health sector in healthcare, paramedical, nursing and domestic worker sectors, are imparted skill development training to provide employment opportunities. For this purpose State has approved which Campaign ?

- (1) Chief Minister Skill Development Mission
- (2) Prime Minister Skill Development Mission
- (3) Pramod Mahajan Kaushalya and Udyojakata Vikas Abhiyan
- (4) Both (1) and (2)

83. राष्ट्रीय कौशल्य विकास मंडळाचे कोणते उपकार्य कौशल्य नाही ?

- (1) संस्थात्मक प्रशिक्षण
- (2) पायाभूत सुविधा
- (3) एक केंद्रभिमुखता
- (4) पर्यावरण प्रशिक्षण

Which is not a sub-mission skill of National Skill Development Mission ?

- (1) Institutional training
- (2) Infrastructure
- (3) Convergence
- (4) Environmental training

84. महास्वयं पोर्टल _____ गोष्टी प्रदान करते.

अ. कौशल्य अध्यापनाची माहिती देणे.

ब. विद्यार्थ्यांना विशेषीकृत प्रशिक्षण शोधण्यात मदत करणे.

क. उद्योगासाठी कुशल युवक उपलब्ध असल्याचे सुनिश्चित करणे.

ड. स्वनियोजित रोजगाराच्या संधी प्रदान करणे.

(1) फक्त अ

(2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त अ, ब आणि क

(4) फक्त ब, क आणि ड

The Mahaswayam Portal offers

a. Providing information on skilled teaching.

b. Helping students to find specialized training.

c. Ensuring that skilled youth are available for industry.

d. Providing opportunities for self employment.

(1) Only a

(2) Only a and b

(3) Only a, b and c

(4) Only b, c and d

85. MJPJAY योजना, 2024 अंतर्गत लाभार्थीच्या रुग्णालयीन खर्चाची बाब पूर्ण करण्यासाठी प्रत्येक कुटुंबाला प्रति पॉलीसी वर्ष _____ पर्यंत पूर्ती करते.

(1) रु. 1,50,000/-

(2) रु. 2,00,000/-

(3) रु. 2,50,000/-

(4) रु. 3,00,000/-

MJPJAY Yojana, 2024 provides coverage upto _____ per policy year per family to meet all expenses related to hospitalization of the beneficiary.

(1) Rs. 1,50,000/-

(2) Rs. 2,00,000/-

(3) Rs. 2,50,000/-

(4) Rs. 3,00,000/-

86. RTE कायदा, 2009 च्या तरतुदींच्या अंमलबजावणीसाठी भांडवल व आवर्ती खर्चाच्या अंदाजपत्रकाची निर्मिती कोण करू शकते ?

(1) केंद्र शासन

(2) राज्य शासन

(3) स्थानिक प्रशासक

(4) राज्याचे अर्थ मंत्रालय

Who can prepare estimates of capital and recurring expenditure for the implementation of the provisions of the RTE Act, 2009 ?

(1) The Central Government

(2) The State Government

(3) Local Administrator

(4) The Finance Ministry of State

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

87. खालील जोड्या जुळवा.

A

- a. सॉक्रेटीस
- b. प्लेटो
- c. फ्रोबेल
- d. हर्बर्ट
- e. हेगेल

B

- i. तर्क पद्धती
- ii. पंचपदी पद्धती
- iii. क्रीडन पद्धती
- iv. संवाद पद्धती
- v. प्रश्न-उत्तर पद्धती

- (1) a – v, b – iv, c – iii, d – ii, e – i
- (2) a – i, b – ii, c – iii, d – iv, e – v
- (3) a – iii, b – i, c – ii, d – v, e – iv
- (4) a – iv, b – v, c – iii, d – ii, e – i

Match the following.

A

- a. Socrates
- b. Plato
- c. Froebel
- d. Herbart
- e. Hegel

B

- i. Logical system
- ii. Five step system
- iii. Kindergarten system
- iv. Dialectic system
- v. Question-answer system

- (1) a – v, b – iv, c – iii, d – ii, e – i
- (2) a – i, b – ii, c – iii, d – iv, e – v
- (3) a – iii, b – i, c – ii, d – v, e – iv
- (4) a – iv, b – v, c – iii, d – ii, e – i

88. 'सत्य हे गतिमान आहे ते बदलत असते' अशी विचारसरणी असणारी तत्वज्ञानाची शाखा _____ आहे.

- (1) वास्तववाद
- (2) निसर्गवाद
- (3) आदर्शवाद
- (4) कार्यवाद

'Believing truth is dynamic in nature, it keeps changing' is thought of _____ branch of philosophy.

- (1) Realism
- (2) Naturalism
- (3) Idealism
- (4) Pragmatism

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

89. खाली दोन विधाने दिलेली आहेत. त्यांचे काळजीपूर्वक वाचन करून योग्य पर्यायाची निवड करा.

विधान I : सर्जनशीलतेला समस्या सोडवण्याचा एक विशिष्ट प्रकार असे म्हणता येईल.

विधान II : मौलिकता नेहमीच सर्जनशीलता नसते.

- (1) दोन्ही विधाने सत्य आहेत
- (2) दोन्ही विधाने असत्य आहेत
- (3) विधान I सत्य आहे, विधान II असत्य आहे
- (4) विधान II सत्य आहे, विधान I असत्य आहे

Two statements are given below. Read it carefully and select correct option.

Statement I : Creativity can be called as a special kind of problem solving.

Statement II : Originality is not always creativity.

- (1) Both the statements are true
- (2) Both the statements are false
- (3) Statement I is true, statement II is false
- (4) Statement II is true, statement I is false

90. खालीलपैकी कोणते घटक अध्ययनावर परिणाम करतात ?

- a. अभियोग्यता
- b. थकवा
- c. अस्मिता
- d. खेळ
- e. परिपक्वता
- f. गणकयंत्राचा वापर
- g. अंधारी खोली
- h. संवाद कौशल्य
- i. अध्ययनाची वेळ
- j. विषयाची भीती

- (1) a, d, e, f, g, i
- (2) b, c, e, g, i, j
- (3) c, e, g, h, i, j
- (4) d, e, f, g, i, j

Which of the following factors influence the learning ?

- a. Culpability
- b. Fatigue
- c. Self-respect
- d. Games
- e. Maturity
- f. Use of calculator
- g. Dark room
- h. Communication skill
- i. Learning time
- j. Fear about subject

- (1) a, d, e, f, g, i
- (2) b, c, e, g, i, j
- (3) c, e, g, h, i, j
- (4) d, e, f, g, i, j

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

91. व्यक्तीच्या विविध क्षेत्रातील नैसर्गिक क्षमता आणि बलस्थाने यांच्या मूल्यांकनासाठी _____ चा वापर केला जातो.

(1) अभिवृत्ती कसोट्या	(2) अभिक्षमता कसोट्या
(3) व्यक्तिमत्व कसोट्या	(4) बुद्धिमापन कसोट्या

To assess person's natural abilities and strengths in a variety of areas, _____ are used.

(1) Attitude tests	(2) Aptitude tests
(3) Personality tests	(4) Intelligence tests

92. किशोरवयीन मुलींसाठी असणाऱ्या योजनेची पुढीलपैकी कोणती उद्दिष्ट्ये आहेत ?

- अ. किशोरवयीन मुलींना स्व-विकास आणि सबलीकरणासाठी सक्षम बनविणे.
 ब. आरोग्य आणि स्वच्छतेचे शिक्षण देणे.
 क. मुलींचे लिंग गुणोत्तर वाढविणे.
 ड. त्यांच्या पोषण आणि आरोग्य दर्जात सुधारणा करणे.

- (1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) क आणि ड (4) अ आणि ड

Which of the following are objectives of Scheme for Adolescent Girl ?

- a. Enable adolescent girls for self-development and empowerment.
 b. Impart health and hygiene education.
 c. To increase girl child sex ratio.
 d. Improve their nutrition and health status.

- (1) a and b (2) b and c (3) c and d (4) a and d

93. खाली दिलेल्या परिस्थितीत अध्ययनाचा कोणता नियम लागू होतो ?

‘चुकीच्या अध्ययन पद्धतीमुळे सारीका पहिल्या सत्राच्या परीक्षेत नापास झाली. तिने दुसऱ्या अध्ययन पद्धतीने पुन्हा अध्ययनास सुरुवात केली.’

(1) सज्जतेचा नियम	(2) पुनरावृत्तीचा नियम
(3) अनुकरणाचा नियम	(4) परिणामाचा नियम

Which learning law is applied in the following situation ?

‘Sarika failed in the first term exam due to wrong method of learning. She started learning through another learning method.’

(1) Law of Readiness	(2) Law of Repetition
(3) Law of Immitation	(4) Law of Effect

94. पुढील जोड्या जुळवा.

1. चेता विज्ञानावर आधारित उपपत्ती	a. कॅटल
2. त्रिकुट उपपत्ती	b. स्टर्नबर्ग
3. त्रिमितिय उपपत्ती	c. गार्डनर
4. प्राथमिक मानसिक क्षमता	d. थर्स्टन
5. स्फटीक द्रवरूप बुद्धीमतेची उपपत्ती	e. गिल्फोर्ड
- (1) 1 - e, 2 - c, 3 - d, 4 - b, 5 - a (2) 1 - c, 2 - b, 3 - e, 4 - d, 5 - a
 (3) 1 - b, 2 - a, 3 - d, 4 - c, 5 - e (4) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d, 5 - e

Match the following.

1. Neuroscience Based Theory	a. Cattell
2. Triarchic Theory	b. Sternberg
3. Three Dimensional Theory	c. Gardner
4. Primary Mental Ability	d. Thurstone
5. Fluid and Crystal Theory of Intelligence	e. Guilford
- (1) 1 - e, 2 - c, 3 - d, 4 - b, 5 - a (2) 1 - c, 2 - b, 3 - e, 4 - d, 5 - a
 (3) 1 - b, 2 - a, 3 - d, 4 - c, 5 - e (4) 1 - a, 2 - b, 3 - c, 4 - d, 5 - e

95. अ. विकासात्मक अवस्था

- ब. पूर्व आवश्यक ज्ञान
 क. बुद्धिमत्ता
 ड. लवचिकता

हे घटक खालीलपैकी कोणत्या पर्यायाशी संबंधित आहेत ?

- (1) समस्या उकलनाच्या पायऱ्या
 (2) समस्या उकलनातील अडथळे
 (3) चांगल्या उकलनकर्त्याची लक्षणे
 (4) समस्या उकलनाची आदर्श पद्धती

- A. Developmental stages
 B. Prerequisite knowledge
 C. Intelligence
 D. Flexibility

These factors are associated with which of the following option ?

- (1) Steps of problem solving
 (2) Barriers to problem solving
 (3) Characteristics of good problem solver
 (4) Ideal methods of problem solving

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

96. 15 जानेवारी 2021 रोजी कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालयाने (MSDE) आपल्या प्रमुख योजनेचा तिसरा टप्पा _____ हा प्रक्षेपित केला.

- (1) राष्ट्रीय कौशल विकास अभियान (NSDM)
- (2) प्रधानमंत्री कौशल्य विकास योजना (PMKVY)
- (3) स्किल इंडिया मिशन (SIM)
- (4) राष्ट्रीय शिकारू पदोन्नती योजना (NAPS)

On 15th January 2021, Ministry of Skill Development and Entrepreneurship (MSDE) launched the third phase of its flagship scheme is _____.

- (1) National Skill Development Mission (NSDM)
- (2) Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana (PMKVY)
- (3) Skill India Mission (SIM)
- (4) National Apprenticeship Promotional Scheme (NAPS)

97. अनैतिक व्यापार प्रतिबंधक कायदा, 1956 अन्वये महाराष्ट्र शासनाने _____ येथे स्त्री संरक्षण गृहे स्थापन केली आहेत.

- अ. देवनार (मुंबई)
- ब. नागपूर
- क. पुणे
- ड. बीड

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त अ आणि ब
- (3) फक्त अ, ब आणि क
- (4) अ, ब, क आणि ड

As per the Unethical Trade Prohibition Act, 1956, Government of Maharashtra established Women Protection Homes at _____.

- a. Devnar (Mumbai)
- b. Nagpur
- c. Pune
- d. Beed

- (1) Only a
- (2) Only a and b
- (3) Only a, b and c
- (4) a, b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

98. महाराष्ट्र शासनाद्वारे महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विद्यापीठाची स्थापना महाराष्ट्र अधिनियम क्र. _____ द्वारे करण्यात आली.

- (1) VI / 2020 (2) VII / 2020 (3) VI / 2021 (4) VII / 2021

Maharashtra State Skills University has been established by Government of Maharashtra through Maharashtra Act No. _____.

- (1) VI / 2020 (2) VII / 2020 (3) VI / 2021 (4) VII / 2021

99. मुख्यमंत्री युवा कार्य प्रशिक्षण योजनेचे _____ हे उद्दिष्ट आहे.

- (1) युवकांचा कौशल्य विकास करणे
(2) उमेदवारांना उद्योजकांकडे प्रत्यक्ष कार्य प्रशिक्षणाद्वारे रोजगारक्षम करणे
(3) युवा संशोधकांना मार्गदर्शन करणे
(4) युवकांना कौशल्य विकासासाठी शिष्यवृत्ती प्रदान करणे

The objective of Chief Minister's Youth Work Training Scheme is

- (1) Skill development of youth
(2) Employing candidates through on-the-job training with entrepreneurs
(3) Mentoring young researchers
(4) Providing scholarships to youth for skill development

100. राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळ (NSDC) _____ यांना समर्थन पुरवते जे संभाव्य कामगारांना भविष्यातील कौशल्यांमध्ये संधी देऊन प्रभाव निर्माण करत आहेत.

- अ. एंटरप्राइजेस
ब. स्टार्ट-अप्स
क. कंपन्या
ड. संस्था

- (1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब
(3) फक्त अ, ब आणि क (4) अ, ब, क आणि ड

National Skill Development Corporation (NSDC) provides support to _____ that are creating an impact by offering a world of opportunities in futuristic skills to the potential workforce.

- a. Enterprises
b. Start-ups
c. Companies
d. Organizations

- (1) Only a (2) Only a and b
(3) Only a, b and c (4) a, b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

101. युनेस्कोने 2024 चे मुलींच्या आणि महिला शिक्षणासाठीचे पारितोषिक _____ , _____ मधील परिवर्तनशील प्रकल्पांना दिले.

- अ. युगांडा
- ब. झांबिया
- क. अल्जेरिया
- ड. लिबीया

(1) फक्त अ, ब (2) फक्त क, ड (3) फक्त अ, क (4) फक्त ब, ड

UNESCO awarded 2024 prize for Girl's and Women's Education for transformative projects in _____, _____.

- A. Uganda
- B. Zambia
- C. Algeria
- D. Libya

(1) Only A, B (2) Only C, D (3) Only A, C (4) Only B, D

102. आंतरराष्ट्रीय न्यायालय (ICJ) बाबत खालीलपैकी अयोग्य विधान ओळखा.

- (1) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयामध्ये संयुक्त राष्ट्र महासभा व सुरक्षा परिषदेद्वारे 9 वर्षासाठी निर्वाचित 15 न्यायाधीश असतात.
- (2) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या अध्यक्ष व उपाध्यक्षाची निवड दर तीन वर्षांनी गुप्त मतपत्रिकेद्वारे न्यायालयाच्या सदस्याद्वारे केली जाते.
- (3) नोव्हेंबर 2023 मध्ये संपन्न झालेल्या निवडणुकीत न्यायाधीश हिलरी चार्ल्सवर्थ यांची पुनर्निवड करण्यात आली.
- (4) जुलै 2024 मध्ये आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाचे अध्यक्ष जुलीया सेबुटिंडे होत्या.

Select the incorrect statement from the following about International Court of Justice (ICJ).

- (1) The ICJ consists of 15 judges elected for a term of 9 years by UN General Assembly and Security Council.
- (2) The President and Vice-President of the ICJ are elected by the members of the Court every three years by secret ballot.
- (3) In the election held in Nov. 2023, Judge Hilary Charlesworth was re-elected.
- (4) President of ICJ on July, 2024 is Julia Sebutinde.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

103. युरोपीय संघाविषयीचे खालीलपैकी कोणते विधान असत्य आहे ?

- (1) युरोपीय आयोग ही निर्णय घेणारी शाखा आहे
- (2) युरोपीय परिषदेमध्ये प्रत्येक सदस्य राज्याचे राष्ट्रपती किंवा पंतप्रधान असतात
- (3) युरोपीय परिषदेच्या वर्षातून चार सभा भरतात
- (4) युरोपीय संघ न्यायालयात 27 न्यायाधीश आहेत

Which one of the following statements about the European Union is incorrect ?

- (1) The European Commission is its decision-making branch
- (2) The European Council consists of the Presidents or Prime Ministers of each member state
- (3) The European Council meets four times a year
- (4) There are 27 judges in The Court of Justice of the European Union

104. खालीलपैकी युरोपीयन युनियन बाबत योग्य विधान ओळखा.

- अ. युरोपीयन युनियन ला 2012 मध्ये नोबेल शांतता पुरस्कार प्राप्त झाला.
- ब. युरोपीयन युनियन हे मॅस्ट्रिच कराराद्वारे निर्माण झाले.
- क. 'ओड टू जॉय' ही युरोपीयन युनियनचे गीत आहे.

- (1) फक्त अ, ब
- (2) फक्त ब, क
- (3) फक्त अ, क
- (4) अ, ब आणि क

Select the correct statement about European Union (EU) from the following.

- A. European Union was awarded the Nobel Prize for peace in 2012.
- B. European Union was created by the Maastricht Treaty.
- C. The 'Ode to Joy' is the anthem of the EU.

- (1) Only A, B
- (2) Only B, C
- (3) Only A, C
- (4) A, B, and C

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

105. खालीलपैकी कोणता देश 'आपेक' चा सदस्य नाही ?

(1) फिलिपिन्स	(2) कंबोडिया
(3) थायलंड	(4) सिंगापूर

Which among the following countries is not a member of APEC ?

(1) Philippines	(2) Combodia
(3) Thailand	(4) Singapore

106. भारतीय राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाने 12 ऑक्टोबर 2023 रोजी आपला _____ स्थापना दिन साजरा केला.

(1) 27 वा	(2) 25 वा	(3) 32 वा	(4) 30 वा

National Human Rights Commission of India celebrated its _____ Foundation Day on 12th October 2023.

(1) 27 th	(2) 25 th	(3) 32 nd	(4) 30 th

107. युरोपीयन संघाची निर्मिती कोणत्या करारांमधून झाली ?

- a. मॅस्ट्रिच करार
- b. रोम करार
- c. व्हिएन्ना करार
- d. डंकल करार

(1) फक्त a योग्य आहे	(2) फक्त a, c योग्य आहेत
(3) फक्त b, d योग्य आहेत	(4) फक्त a, d योग्य आहेत

Which treaty created European Union ?

- a. Maastricht Treaty
- b. Rome Treaty
- c. Vienna Treaty
- d. Dunkel Treaty

(1) Only a is correct	(2) Only a, c are correct
(3) Only b, d are correct	(4) Only a, d are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

108. आसियानची (ASEAN) उद्दिष्टे कोणती आहेत ?

- दक्षिण-पूर्व आशियाई राष्ट्रांच्या आर्थिक प्रगतीस गती देणे.
- दक्षिण-पूर्व आशिया मध्ये शांतता व स्थैर्यास प्रोत्साहन देणे.
- सदस्य राष्ट्रांची तेल धोरणे एकत्र करणे.
- कामाच्या ठिकाणी सामाजिक न्यायासाठी प्रोत्साहन देणे.

(1) फक्त a, b योग्य आहेत

(2) फक्त b, c योग्य आहेत

(3) फक्त a, d योग्य आहेत

(4) फक्त a योग्य आहे

What are the objectives of ASEAN ?

- To accelerate economic growth of south-east Asian nations.
- To promote regional peace and stability in the south-east Asia.
- To unify the oil policies of member countries.
- To promote social justice at the workplace.

(1) Only a, b are correct

(2) Only b, c are correct

(3) Only a, d are correct

(4) Only a is correct

109. दक्षिण आशियाई मुक्त व्यापार करार (SAFTA) हा पुढीलपैकी कोणत्या घटकांमुळे अपयशी ठरला ?

- राष्ट्रांचे संकुचित निर्यात क्षेत्र
- द्विराष्ट्रीय मुक्त व्यापार करारांचा अभाव
- राजकीय अडथळे

पुढीलपैकी योग्य पर्याय निवडा.

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त ब आणि क

(4) अ, ब आणि क

Factors contributing to SAFTA's (South Asian Free Trade Agreement) perceived lack of success

- Narrow export bases of countries
- Lack of bilateral free trade agreements
- Political hurdles

Choose the correct option from the following.

(1) Only A and B

(2) Only A and C

(3) Only B and C

(4) A, B and C

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

110. प्रादेशिक सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी संदर्भात पुढीलपैकी कोणते/कोणती विधान/ने योग्य आहेत ?

- अ. चीनच्या नेतृत्वाखालील मुक्त व्यापारासाठी आर्थिक सहकार्य करणारा हा गट आहे.
 ब. अमेरिकेच्या नेतृत्वाखालील ट्रान्स-पॅसिफिक भागीदारीला प्रत्युत्तर म्हणून ही भागीदारी (RCEP) उदयास आली आहे.
 क. या भागीदारी गटातील राष्ट्रांमध्ये भारतीय व्यावसायिकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध असतील.
- (1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ आणि क
 (3) फक्त ब आणि क (4) अ, ब आणि क

Which of the following statements about Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) is/are correct ?

- A. It is an economic co-operation group for the China led free trade.
 B. It is a counter co-operation group for the American led trans-pacific partnership.
 C. In the countries involved in this partnership, Indian professionals will have employment opportunities.

Select the correct answer.

- (1) Only A and B (2) Only A and C
 (3) Only B and C (4) A, B and C

111. भारत सरकार द्वारा बाल मृत्यु दरात घट होण्याकरिता जाहीर झालेल्या योजना कोणत्या आहेत ?

- a. गृह स्तरावर नवजातांची काळजी
 b. राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम
 c. उज्वला सुरक्षा योजना
 d. जननी शिशु सुरक्षा कार्यक्रम

- (1) फक्त a, b, c योग्य आहेत (2) फक्त b, c, d योग्य आहेत
 (3) फक्त a, b, d योग्य आहेत (4) फक्त a, c योग्य आहेत

Which programmes are introduced by Indian Government to reduce Infant Mortality Rate ?

- a. Home Based New Born Care
 b. Rashtriya Bal Swasthya Karyakram
 c. Ujwala Suraksha Yojana
 d. Janani Shishu Suraksha Karyakram

- (1) Only a, b, c are correct (2) Only b, c, d are correct
 (3) Only a, b, d are correct (4) Only a, c are correct

112. संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार परिषदेविषयीच्या (UNHRC) खालील विधानांतील चुकीचे विधान ओळखा.

- (1) संयुक्त राष्ट्र आमसभेचे सदस्य बहुमताने संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार परिषदेचे सदस्य निवडून देतात.
- (2) संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार परिषदेच्या मंडळात चार सदस्य असतात.
- (3) आशिया-पॅसिफिक राष्ट्रांना तेरा जागा आहेत.
- (4) परिषदेचे सदस्य तीन वर्षे कामकाज बघतात.

Consider the following statements about United Nations Human Rights Council (UNHRC) and identify the incorrect statement.

- (1) Members of the United Nations Human Rights Council (UNHRC) are elected by a majority of the United Nations General Assembly Members.
- (2) The Bureau of the United Nations Human Rights Council consists of four members.
- (3) Asia-Pacific nations have thirteen seats.
- (4) Members of the Council serve for three years.

113. मानवी हक्कांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार आयोगाच्या जागी संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार परिषदेची स्थापना पुढीलपैकी कोणत्या वर्षी करण्यात आली ?

- (1) 2000
- (2) 2001
- (3) 2006
- (4) 1998

In which year the United Nations Commission on Human Rights was replaced with the United Nations Human Rights Council for the effective enforcement of Human Rights ?

- (1) 2000
- (2) 2001
- (3) 2006
- (4) 1998

114. मानवी हक्कांच्या तिसऱ्या पिढीतील अधिकारांना खालीलपैकी कोणत्या नावाने ओळखले जाते ?

- (1) नागरिकांचे अधिकार
- (2) विकासविषयक अधिकार
- (3) समूह/गटांचे अधिकार
- (4) स्त्रियांचे अधिकार

Third Generation of Human Rights are known by which of the following title ?

- (1) Citizen's Rights
- (2) Developmental Rights
- (3) Group Rights
- (4) Women's Rights

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

115. पुढीलपैकी कोणत्या प्रथा/पद्धती भारतीय संविधानाच्या शोषणास प्रतिबंध करणाऱ्या हक्काचे उल्लंघन करतात ?

- a. माणसांची, विशेषतः स्त्रिया व मुलींची वेश्या व्यवसायासाठी खरेदी/विक्री
- b. सक्तीची मजुरी अथवा बिगारी
- c. उद्योगांमध्ये बाल मजुरी
- d. जेलमधील कैद्यांसाठी सक्त मजुरी

- (1) फक्त a, b आणि c बरोबर आहेत
- (2) फक्त a आणि b बरोबर आहेत
- (3) फक्त b, c आणि d बरोबर आहेत
- (4) फक्त d बरोबर आहे

Which of the following practices violate the right against exploitation under the Indian Constitution ?

- a. Buying and selling human beings, usually women and girls for prostitution
- b. Forced labour or bonded
- c. Child labour in industries
- d. Rigorous imprisonment to the prisoners in jail.

- (1) Only a, b and c are correct
- (2) Only a and b are correct
- (3) Only b, c and d are correct
- (4) Only d is correct

116. मनरेगा (महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा) अंतर्गत सामाजिक लेखापरीक्षण समिती पुढीलपैकी कोणामार्फत निवडली जाते ?

- अ. ग्रामसभा
- ब. जिल्हाधिकारी
- क. पंचायत
- ड. जिल्हा परिषद

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब आणि क
- (3) फक्त ड
- (4) फक्त अ आणि ड

Who among the following selects the Social Audit Committee under MGNREGA (Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act) ?

- A. Gram Sabha
- B. District Collector
- C. Panchayat
- D. Zilla Parishad

- (1) Only A
- (2) Only B and C
- (3) Only D
- (4) Only A and D

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

117. आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायालयाच्या रोम अधिनियमातील कोणते कलम हे वैयक्तिक गुन्हेगारी संदर्भातील जबाबदारी विषयी आहे ?

- (1) कलम 23 (2) कलम 26 (3) कलम 25 (4) कलम 24

Which Article of the Rome Statute of the International Criminal Court (ICC) provides for individual crime responsibility ?

- (1) Article 23 (2) Article 26 (3) Article 25 (4) Article 24

118. पुढील कायदे भारतात ज्या क्रमाने स्वीकारले गेले तो योग्य क्रम लावा.

- अ. महिलांचे घरगुती हिंसाचारापासून संरक्षण कायदा
ब. हुंडाबंदी कायदा
क. बाल मजूर (प्रतिबंध आणि नियमन) कायदा
ड. नागरी हक्क संरक्षण कायदा

- (1) ड, ब, क, अ (2) ड, ब, अ, क (3) अ, ब, क, ड (4) क, ड, ब, अ

Arrange the sequence of the adoption of following Acts in India.

- A. The Protection of Women from Domestic Violence Act
B. The Dowry Prohibition Act
C. The Child Labour (Prohibition and Regulation) Act
D. Protection of Civil Rights Act

- (1) D, B, C, A (2) D, B, A, C (3) A, B, C, D (4) C, D, B, A

119. भारतीय संविधानाच्या भाग III मधील मूलभूत हक्कांबद्दल पुढीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहे ?

- a. भारतीय संविधानातील संवैधानिक उपाययोजनांचा अधिकार हा देखील एक मूलभूत हक्क आहे.
b. मूलभूत हक्कांच्या प्रकरणात व्यक्तींच्या आणि समूहांच्या हक्कांची हमी दिलेली आहे.

- (1) a आणि b दोन्ही बरोबर आहेत (2) a आणि b दोन्ही चूक आहेत
(3) a बरोबर आहे आणि b चूक आहे (4) a चूक आहे आणि b बरोबर आहे

Which of the following statement/s about the Fundamental Rights listed in Part III of the Indian Constitution is/are true ?

- a. Right to Constitutional Remedies is itself a fundamental right as per Indian Constitution.
b. The chapter on fundamental rights guarantees individual rights as well as group rights.

- (1) Both a and b are correct (2) Both a and b are incorrect
(3) a is correct and b is incorrect (4) a is incorrect and b is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

120. भारताच्या रजिस्ट्रार जनरल द्वारे प्रसिद्ध केलेल्या पत्रकानुसार खालीलपैकी कोणत्या राज्यात 2019 साली बाल मृत्यु दर सर्वाधिक होता ?

(1) मध्य प्रदेश	(2) छत्तीसगढ
(3) आसाम	(4) राजस्थान

Which among the following States had the highest Infant Mortality Rate in 2019 according to the Bulletin of the Registrar General of India ?

(1) Madhya Pradesh	(2) Chhattisgarh
(3) Assam	(4) Rajasthan

121. मानवी विकास निर्देशांकाचा रोख कशावर आहे ?

(1) लोकांच्या क्षमता	(2) मानवी संसाधने
(3) शाश्वत अभिवृद्धि	(4) आर्थिक न्याय

What is the focus of the Human Development Index ?

(1) People's capabilities	(2) Human resources
(3) Sustainable growth	(4) Economic justice

122. पुढीलपैकी कोणती संघटना मानवी हक्कांच्या संरक्षणासाठी मानवतावादी भूमिका पार पाडत आहे ?

a. रेड क्रॉस	
b. ऑक्सफॉम	
c. अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनल	
d. मेदसँ साँ फ्रॉंतिर् (डॉक्टर्स विदाऊट बॉर्डर्स)	
(1) a, b, c आणि d	(2) फक्त a आणि b
(3) फक्त b आणि c	(4) फक्त a, b आणि c

Which of the following organisations has been playing a role of humanitarian for the protection of Human Rights ?

a. Red Cross	
b. Oxfam	
c. Amnesty International	
d. Médecins Sans Frontieres (Doctors without borders)	
(1) a, b, c and d	(2) Only a and b
(3) Only b and c	(4) Only a, b and c

123. राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या संदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या.

- तो संवैधानिक आहे.
- तो मानवी हक्क संरक्षण कायदा, 1993 अंतर्गत निर्माण करण्यात आला.
- तो देशातील मानवी हक्काचा पहारेकरी आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त a	(2) फक्त a आणि b
(3) फक्त b आणि c	(4) फक्त a आणि c

Consider the following statements regarding National Human Rights Commission.

- It is a Constitutional.
- It was constituted under the Protection of Human Rights Act, 1993.
- It is the watchdog of Human Rights in the country.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a	(2) Only a and b
(3) Only b and c	(4) Only a and c

124. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहे/त ?

- जागतिक मानवी हक्क प्रतिज्ञापत्राचे (UDHR) तिसरे कलम हे जीविताचा अधिकार, स्वातंत्र्य आणि वैयक्तिक सुरक्षेशी संबंधित आहे.
- त्याचे कलम सात हे कायद्यासमोर समानता या संदर्भात आहे.
- त्याचे कलम चौदा हे विवाहाचा अधिकार आणि कुटुंबासंबंधात आहे.

(1) फक्त a	(2) फक्त a आणि b
(3) फक्त c	(4) फक्त b आणि c

Which of the following statements is/are correct ?

- Article three of the Universal Declaration of Human Rights (UDHR) deals with right to life, liberty, personal security.
- Its Article seven is related to right to equality before the law.
- Its Article fourteen deals with right to marriage and family.

(1) Only a	(2) Only a and b
(3) Only c	(4) Only b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

125. ऑर्गनायझेशन ऑफ पेट्रोलियम एक्सपोर्टिंग कंट्रीज (OPEC) संघटनेची उद्दिष्ट्ये पुढीलपैकी कोणती आहेत ?

- अ. सदस्य देशांमध्ये पेट्रोलियम उत्पादनांच्या संदर्भातील धोरणांमध्ये सूत्रता आणणे.
- ब. तेलाच्या बाजारपेठेत स्थिरता आणणे.
- क. ग्राहकाला नियमित, वाजवी भावात, तत्परतेने पेट्रोलियम वस्तुंचा पुरवठा करणे आणि उत्पादकांसाठी नियमित स्थिर उत्पन्नाची खात्री देणे.

योग्य पर्याय निवडा.

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब आणि क
- (3) फक्त अ आणि ब
- (4) अ, ब आणि क

Which of the following is/are the objective/s of Organisation of the Petroleum Exporting Countries (OPEC) ?

- A. To coordinate and unify the petroleum policies of its member countries.
- B. To ensure the stabilisation of oil markets.
- C. To secure an efficient, economic and regular supply of petroleum to consumers, a steady income to producers.

Select the correct option.

- (1) Only A
- (2) Only B and C
- (3) Only A and B
- (4) A, B and C

126. मागासवर्गीय युवकांचे सैन्य व पोलीस भरती पूर्व प्रशिक्षणाच्या आवश्यक बाबी कोणत्या ?

- a. मागासवर्गीय उमेदवार 18 ते 25 वर्ष वयोगटातील असावा.
- b. मागासवर्गीय उमेदवार कमीत कमी इ. 10 वी (एस. एस. सी.) पास असावा.
- c. मागासवर्गीय उमेदवार इयत्ता 12 वी पास असावा.
- d. मागासवर्गीय उमेदवार दारिद्र्य रेषेखालील असावा.

- (1) a आणि b
- (2) a आणि c
- (3) a, b आणि d
- (4) a, c आणि d

Which of the following are conditions for the Military and Police Pre-recruitment training for backward classes youths ?

- a. The backward class candidate should be in the age group of 18 years to 25 years.
- b. The backward class candidate should have passed minimum 10th standard (S.S.C.)
- c. The backward class candidate should have passed 12th standard.
- d. The candidate should be below poverty line.

- (1) a and b
- (2) a and c
- (3) a, b and d
- (4) a, c and d

127. महाराष्ट्र राज्याने कामगाराच्या जीवनाची गुणवत्ता उंचावण्याकरीता स्थापलेल्या कामगार कल्याण केंद्राची संख्या किती आहे ?

- (1) 82 (2) 72 (3) 31 (4) 19

How many Labour Welfare Centres are established in Maharashtra State to raise life quality of labour ?

- (1) 82 (2) 72 (3) 31 (4) 19

128. मजुरी निर्धारित करणारे घटक

- a. श्रमाची मागणी
b. मजुरी
c. किंमत स्तर
d. सामाजिक प्रतिष्ठा

- (1) a, b, c (2) a, d, b (3) b, c, d (4) a, c, d

Elements determining wages

- a. demand of labour
b. wages
c. level of price
d. social status

- (1) a, b, c (2) a, d, b (3) b, c, d (4) a, c, d

129. पुढीलपैकी कोण विकास प्रकल्पाच्या परिणामाच्या अभ्यासासाठी नियुक्त समितीचे सदस्य असतात ?

- a. दोन गैर-सरकारी शास्त्रज्ञ
b. पुनर्वसनातील दोन तज्ञ
c. संबंधित भागातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे दोन प्रतिनिधी
d. खाजगी कंपनीचे प्रतिनिधी

- (1) केवळ d (2) केवळ a आणि b
(3) केवळ a, b आणि c (4) केवळ b, c आणि d

Who among the following are members of the expert group constituted to carry out social impact assessment of the development project ?

- a. Two non-governmental scientists
b. Two experts on rehabilitation
c. Two representatives from the local self governance bodies of that area
d. Representative of private company

- (1) Only d (2) Only a and b
(3) Only a, b and c (4) Only b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

130. मुळशी धरण सत्याग्रह (1927-1930) बाबत खालीलपैकी अयोग्य कथन ओळखा.

- (1) टाटा उद्योग समूहाने सह्याद्रीच्या पर्वत रांगामध्ये वीज निर्मितीसाठी धरणे बांधण्याची योजना आखली होती.
- (2) पुण्यातील मुळशी येथे तत्कालीन सर्वात मोठे धरण बांधण्यासाठी इंग्रजांनी मोठ्या भांडवलाची उभारणी केली होती.
- (3) “आम्ही जीव देऊ, पण धरण देणार नाही” ही या आंदोलनाची लोकप्रिय घोषणा होती.
- (4) सेनापती बापट यांनी या सत्याग्रहाचे नेतृत्व केले होते.

Select the incorrect statement from the following about Mulshi Dam Satyagraha (1927-1930).

- (1) The Tata Group of Industries had planned to construct dams in the Sahyadri mountain range for generating electricity.
- (2) The major capital investment was done by the British to build one of the biggest dams of that time at Mulshi in Pune.
- (3) The populist slogan of the movement was “we will give our lives, but not our dam”.
- (4) This satyagraha was led by Senapati Bapat.

131. विधान (A) : भूसंपादन कायदा केवल व्यक्तींना नुकसानभरपाई देण्याशी संबंधित आहे.

कारण (R) : भूसंपादन कायदा प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाशी संबंधित नाही.

- (1) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे अचूक स्पष्टीकरण आहे
- (2) (A) आणि (R) दोन्ही चूक आहेत
- (3) (A) बरोबर आहे परंतु (R) चूक आहे
- (4) (A) चूक आहे परंतु (R) बरोबर आहे

Assertion (A) : The Land Acquisition Act only deals with compensation to individuals.

Reason (R) : The Land Acquisition Act does not deal with rehabilitation of project affected persons.

- (1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (2) Both (A) and (R) are incorrect
- (3) (A) is true but (R) is false
- (4) (A) is false but (R) is true

132. महाराष्ट्र प्रकल्पग्रस्त पुनर्वसन कायदा, 1999 अंतर्गत मुख्य नियंत्रक प्राधिकारी यांची कर्तव्ये आणि कार्ये याबद्दल चुकीचे विधान ओळखा.

- (1) पुनर्वसनाशी संबंधित राज्य सरकारच्या धोरणांच्या चौकटीत पुनर्वसन कार्यक्रम राबविणे.
- (2) पुनर्वसनाच्या कार्यात समन्वय आणि पर्यवेक्षण करणे.
- (3) राज्याच्या राज्यपालांना नियतकालीन अहवाल सादर करणे.
- (4) अनुदानाचा योग्य वापर करून त्याचे चाचणी लेखा परीक्षण करणे.

Select the incorrect statement about the duties and functions of Chief Controlling Authority under the Maharashtra Project Affected Persons Rehabilitation Act, 1999.

- (1) To implement the rehabilitation programme within policy of State Government relating to rehabilitation.
- (2) To co-ordinate and supervise the work of rehabilitation.
- (3) To submit the periodical reports to the Governor of the State.
- (4) To ensure the proper utilization of grants and carry out test audit.

133. अयोग्य कथन/ने ओळखा :

- अ. दिव्यांगजन सक्षमीकरण विभाग, सामाजिक न्याय व सक्षमीकरण मंत्रालयाद्वारे 1969 पासून दरवर्षी राष्ट्रीय पुरस्कार प्रदान केला जातो.
- ब. दिव्यांगजन सक्षमीकरण विभाग दरवर्षी 8 डिसेंबर रोजी आंतरराष्ट्रीय दिव्यांगजन दिवसाच्या स्मरणार्थ राष्ट्रीय पुरस्कार प्रदान करतो.
- क. राष्ट्रीय पुरस्कारासाठी दोन संवर्ग केलेत वैयक्तिक सर्वोच्च कामगिरी आणि दुसरा संस्थात्मक सक्षमीकरण.

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब
- (3) अ आणि ब
- (4) ब आणि क

Select the incorrect statement/s :

- A. The Department of Empowerment of Persons with Disabilities, Ministry of Social Justice and Empowerment has been awarding National Awards every year since 1969.
- B. The Department of Empowerment of Persons with Disabilities confers National Awards to commemorate the 'International day of Persons with Disabilities' which falls on 8th December every year.
- C. There are two categories of National Awards for individual excellence and another for institutional empowerment.

- (1) Only A
- (2) Only B
- (3) A and B
- (4) B and C

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

134. महाराष्ट्रात दिव्यांगांना वैवाहिक प्रोत्साहन देण्यात येणाऱ्या योजनेची पात्रता पुढे सांगितली आहे. या योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी त्यापैकी योग्य निकष कोणते आहेत ?

अ. दिव्यांगाकडे महाराष्ट्राच्या अधिवासाचा दाखला असावा.

ब. पति किंवा पत्नीपैकी कोणी एक दिव्यांग असावे.

क. पति किंवा पत्नी यांना किमान 40% दिव्यांगता असावी.

(1) अ, ब फक्त

(2) फक्त क

(3) अ, क फक्त

(4) अ, ब, क

In Maharashtra to avail benefit of Matrimonial incentives to Person with Disabilities what are the eligibility criteria. Which of the following are correctly stated criteria to avail this Scheme ?

a. Person should have domicile of Maharashtra.

b. Either wife or husband of the couple should be disabled.

c. Either wife or husband should have minimum 40% disability.

(1) Only a, b

(2) Only c

(3) Only a, c

(4) a, b, c

135. केंद्र शासन ट्रान्सजेंडर समुदायातील व्यक्तींना कौशल्य विकास व उपजीविकेच्या संधी _____ या योजने अंतर्गत देत आहे.

(1) पी.एम.-दक्ष (PM-DAKSH)

(2) पी.एम.-जय (PM-JAY)

(3) गरीमा-गृह

(4) पी.एम.-उषा (PM-USHA)

Central Government is providing skill development and livelihood opportunities to transgender communities under _____ Scheme.

(1) PM-DAKSH

(2) PM-JAY

(3) Garima-Greh

(4) PM-USHA

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

136. _____ लोकांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी भारत सरकारने 1 एप्रिल, 1989 रोजी जवाहर रोजगार योजना सुरू केली.

- (1) शहरी भागातील गरीब
- (2) आदिवासी
- (3) ग्रामीण भागातील गरीब
- (4) भूमिहीन शेतमजूर

The Government of India introduced Jawahar Rojgar Yojana on 1st April, 1989 to provide employment opportunities for the _____.

- (1) Poor in urban areas
- (2) Tribal people
- (3) Poor in rural areas
- (4) Landless agricultural labour

137. परदेशात पीएचडी आणि पदव्युत्तर शिक्षणासाठी आर्थिक सहाय्यता/मदत देणाऱ्या 'नॅशनल ओव्हरसीज स्कीम फॉर एस.सीज' (SCs) या केंद्राच्या योजनेमध्ये पुढीलपैकी कोणत्या समाज घटकांचा समावेश होतो ?

- अ. अनुसूचित जाती
- ब. भटक्या, विमुक्त जाती
- क. परंपरागत कारागीर
- ड. भूमिहीन शेतमजूर
- इ. अनिवासी भारतीय

- (1) अ, ब, क, ड (2) अ, ब, क (3) अ, क, इ (4) अ, ड, इ

Under Central Scheme of National Overseas Scheme for SCs which of the following categories have been provided with financial assistance for pursuing masters and Ph.D. level courses abroad ?

- a. Scheduled Castes
- b. Denotified, Nomadic Tribes
- c. Traditional artisan
- d. Landless agricultural labour
- e. NRIs

- (1) a, b, c, d (2) a, b, c (3) a, c, e (4) a, d, e

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

138. जोड्या लावा (भारतातील सामाजिक दृष्ट्या वंचित वर्गाच्या मुलांसाठी कार्य करणाऱ्या अशासकीय संस्था).

‘अ’ (अशासकीय संस्था)	‘ब’ (स्थापना वर्ष)
अ. सेव्ह द चिल्ड्रेन	i. 1995
ब. चाईल्ड हेल्प फाउंडेशन	ii. 1988
क. कथा	iii. 2010
ड. प्रथम एज्युकेशन फाउंडेशन	iv. 1919

	अ	ब	क	ड
(1)	i	iv	iii	ii
(2)	iv	iii	ii	i
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	iii	iv	ii	i

Match the pairs (Non-Governmental Organisation working for socially deprived children in India).

‘A’ (NGO)	‘B’ (Foundation Year)
A. Save the children	i. 1995
B. Child Help Foundation	ii. 1988
C. Katha	iii. 2010
D. Pratham Education Foundation	iv. 1919

	A	B	C	D
(1)	i	iv	iii	ii
(2)	iv	iii	ii	i
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	iii	iv	ii	i

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

139. खालीलपैकी योग्य कथने ओळखा :

- अ. 1930 मध्ये मुंबई प्रांताच्या शोषित वर्ग आणि आदिवासी जमातींच्या शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक परिस्थितीचा अभ्यास करण्यासाठी स्टार्ट समितीची नियुक्ती झाली होती.
- ब. डॉ.बी.आर. आंबेडकर हे स्टार्ट समितीचे सदस्य होते.
- क. स्टार्ट समितीने भूमी बँकेच्या निर्मितीची शिफारस केली नव्हती.
- ड. शोषित वर्गासाठी सर्वसाधारण शाळांमध्ये शिक्षणाची शिफारस स्टार्ट समितीने केली होती.
- (1) फक्त अ, ब (2) फक्त क, ड (3) फक्त अ, ब, क (4) फक्त अ, ब, ड

Select the correct statements from the following :

- A. Starte Committee was appointed to inquire into the educational, economic and social conditions of the depressed classes and of the aboriginal tribes in the Bombay Presidency in 1930.
- B. Dr. B.R. Ambedkar was the member of the Starte Committee.
- C. Starte Committee did not advocate the formation of Land banks.
- D. Starte Committee recommended the education in common schools for depressed classes.
- (1) Only A, B (2) Only C, D (3) Only A, B, C (4) Only A, B, D

140. आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेची खालीलपैकी कोणती राष्ट्रे स्थायी सदस्य आहेत ?

- अ. भारत
- ब. इटली
- क. जपान
- ड. पाकिस्तान
- इ. स्वीडन
- (1) फक्त अ, ब, ड (2) फक्त अ, ब, क (3) फक्त ब, क, इ (4) फक्त अ, ड, इ

Which of the following countries are permanent members of International Labour Organisation ?

- A. India
- B. Italy
- C. Japan
- D. Pakistan
- E. Sweden
- (1) Only A, B, D (2) Only A, B, C (3) Only B, C, E (4) Only A, D, E

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

141. आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना (ILO) च्या नियामक मंडळाच्या अध्यक्षपदी निवडून आलेल्या भारतीयांची नावे त्यांच्या कामाच्या वर्षांशी जुळवा :

नावे	वर्ष
a. श्री अतुल चटर्जी	i. 1961-62
b. श्री शामल धारी लाल	ii. 1984-85
c. श्री एस.टी. मेरानी	iii. 1932-33
d. श्री बी.जी. देशमुख	iv. 1948-49

a	b	c	d
(1) i	ii	iii	iv
(2) ii	iii	i	iv
(3) iii	iv	i	ii
(4) iii	ii	iv	i

Match the names of Indians who has been elected Chairman of the Governing Body of International Labour Organization (ILO) with their years of working :

Names	Years
a. Shri Atul Chatterjee	i. 1961-62
b. Shri Shamal Dharee Lall	ii. 1984-85
c. Shri S.T. Merani	iii. 1932-33
d. Shri B.G. Deshmukh	iv. 1948-49

a	b	c	d
(1) i	ii	iii	iv
(2) ii	iii	i	iv
(3) iii	iv	i	ii
(4) iii	ii	iv	i

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

A

142. खालीलपैकी कामगार मंत्रालयाच्या अखत्यारीतील स्वायत्त संघटना कोणती आहे/आहेत ?

- a. कामगार भविष्यनिर्वाह निधी संघटना
- b. राष्ट्रीय सुरक्षा परिषद
- c. राष्ट्रीय कामगार संस्था
- d. कामगार राज्य विमा महामंडळ

(1) a, b आणि d (2) b, c आणि d (3) a, c आणि d (4) फक्त c

Which of the following is/are autonomous organisations under the Ministry of Labour ?

- a. Employees' Provident Fund Organisation
- b. The National Safety Council
- c. National Labour Institute
- d. Employees' State Insurance Corporation

(1) a, b and d (2) b, c and d (3) a, c and d (4) Only c

143. जोड्या लावा (भारतातील दिव्यांग जनासाठी कार्य करणाऱ्या अशासकीय संघटना).

‘अ’ (अशासकीय संघटना)

‘ब’ (स्थापना वर्ष)

अ. दिया फाउंडेशन	i. 1959
ब. सेन्स इंटरनॅशनल इंडिया	ii. 1992
क. फॅमिली ऑफ डिसेबल्ड	iii. 1997
ड. द असोसिएशन ऑफ पीपल विथ डिसेबिलिटी	iv. 1999

	अ	ब	क	ड
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iii	iv	i	ii
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	i	ii	iii	iv

Match the pairs (Non-Governmental Organisation working for Divyang Jan in India).

‘A’ (NGO)

‘B’ (Foundation Year)

A. Diya Foundation	i. 1959
B. Sense International India	ii. 1992
C. Family of Disabled	iii. 1997
D. The Association of people with Disability	iv. 1999

	A	B	C	D
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iii	iv	i	ii
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	i	ii	iii	iv

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

144. _____ हा मध्यवर्ती मज्जासंस्थेचा एक विकार आहे. ज्यामुळे स्नायूंमध्ये हादरे आणि कडकपणा येऊ शकतो.

- (1) मतिमंदत्व
- (2) मेंदूचा पक्षघात
- (3) पार्किन्सनचा आजार
- (4) बहु विकलांगत्व

_____ is a disorder of the central nervous system that can result in tremors and stiffness in the muscles.

- (1) Mental Retardness
- (2) Cerebral Palsy
- (3) Parkinson's Disease
- (4) Multiple Disabilities

145. विशेष आर्थिक क्षेत्रामुळे विस्थापनाची खालीलपैकी कोणती उदाहरणे आहेत ?

- अ. पश्चिम बंगाल मध्ये सिंगुर
- ब. ओडीसा मध्ये कुजांग
- क. आंध्रप्रदेश मध्ये नेल्लोर
- ड. उत्तरप्रदेश मध्ये गाझियाबाद

- (1) फक्त अ, ब
- (2) फक्त क, ड
- (3) फक्त ब, ड
- (4) फक्त अ, ब, क

Which of the following are examples of displacement due to Special Economic Zones ?

- A. Singur in West Bengal
- B. Kujang in Orissa
- C. Nellore in Andhra Pradesh
- D. Gaziabad in Uttar Pradesh

- (1) Only A, B
- (2) Only C, D
- (3) Only B, D
- (4) Only A, B, C

146. ग्राहक संरक्षण कायदा, 2019, च्या कलम 44 नुसार, “राज्य आयोग” म्हणजे _____ अंतर्गत स्थापन राज्य ग्राहक विवाद निवारण आयोग.

- (1) कलम 42 चे उपकलम (1)
- (2) कलम 40 चे उपकलम (1)
- (3) कलम 42 चे उपकलम (2)
- (4) कलम 40 चे उपकलम (2)

According to Section 44 of Consumer Protection Act, 2019, “State Commission” means a State Consumer Disputes Redressal Commission established under

- (1) Sub Section (1) of Section 42
- (2) Sub Section (1) of Section 40
- (3) Sub Section (2) of Section 42
- (4) Sub Section (2) of Section 40

147. ग्राहक संरक्षण अधिनियम, 2019 च्या कलम 20 आणि 21 अंतर्गत केंद्रीय प्राधिकरणाने दिलेल्या कोणत्याही आदेशामुळे व्यथित झालेली व्यक्ती, आदेश प्राप्त झाल्याच्या तारखेपासून _____ कालावधीच्या आत राष्ट्रीय आयोगाकडे अपील दाखल करू शकते.

(1) 30 दिवस	(2) 45 दिवस
(3) 90 दिवस	(4) 60 दिवस

A person aggrieved by an order passed by the central authority under Sections 20 and 21 of Consumer Protection Act, 2019 may file an appeal to the National Commission within a period of _____ from the date of receipt of such order.

(1) 30 days	(2) 45 days
(3) 90 days	(4) 60 days

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

A

148. ग्राहक संरक्षण कायदा, 2019 च्या खालील कलमामध्ये ग्राहक हक्कांच्या उल्लंघना संबंधित प्रकरणांची चौकशी करण्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अधिकारांबाबत समावेश करण्यात आला आहे

- (1) कलम 16 (2) कलम 19 (3) कलम 34 (4) कलम 36

In the following Section of the Consumer Protection Act, 2019, power of a District Collector to investigate the cases relating to the violation of consumer rights are given

- (1) Section 16 (2) Section 19 (3) Section 34 (4) Section 36

149. ग्राहक संरक्षण अधिनियम, 2019 नुसार खोट्या किंवा दिशाभूल करणाऱ्या जाहिरातीसाठी काय शिक्षा आहे ?

- (1) एक वर्षांपर्यंत कारावास आणि दोन लाख रुपयांपर्यंत दंड
(2) दोन वर्षांपर्यंत कारावास आणि पाच लाख रुपयांपर्यंत दंड
(3) तीन वर्षांपर्यंत कारावास आणि दहा लाख रुपयांपर्यंत दंड
(4) दोन वर्षांपर्यंत कारावास आणि दहा लाख रुपयांपर्यंत दंड

What is the punishment for false or misleading advertisement as per Consumer Protection Act, 2019 ?

- (1) Imprisonment up to one year and with fine up to two lakh rupees
(2) Imprisonment up to two years and with fine up to five lakh rupees
(3) Imprisonment up to three years and with fine up to ten lakh rupees
(4) Imprisonment up to two years and with fine up to ten lakh rupees

150. ग्राहक संरक्षण अधिनियम, 2019 नुसार राज्य ग्राहक संरक्षण परिषदांची बैठक आवश्यक असेल तेव्हा होईल, परंतु परिषदेच्या किमान _____ बैठक/बैठका दरवर्षी होतील.

- (1) एक (2) दोन (3) तीन (4) चार

As per Consumer Protection Act, 2019 the State Consumer Protection Councils shall meet as and when necessary but at least _____ meetings shall be held every year.

- (1) One (2) Two (3) Three (4) Four

सूचना - (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपुस्तिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षा कक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

- (1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201.

- ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्न-क्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK